

Votaziun federala dals 6 da december 1992

Explicaziuns dal cussegl federal

Objects da la votaziun

Spazi economic europeic (SEE)

Cun la cunvegna davart il spazi economic europeic (SEE) obtegna la Svizra la pussaivladad da sa participar a partir dal 1. da schaner 1993 al martgà europeic intern. La libra circulaziun da la martganzia, da personas e da chapital – uschè impurtanta per noss pajais – vegn garantida tranter la Svizra ed ils auters 18 pajais dal SEE en sumeglianta maniera sco tranter ils stadis commembers da la Cuminanza europeica. Cun la participaziun al SEE vulan cussegl federal e parlament segirar noss futur economic e nosssa prosperitad sco er prevegnir ad ina isolaziun da la Svizra en l'Europa.

pag. 3

pag. 4-6

pag. 7

pag. 8-11

pag. 12-16

pag. 17-19

pag. 20-62

Il pli impurtant a moda concisa
Tge è il SEE?

Il conclus federal davart il SEE

La posiziun dal cussegl federal

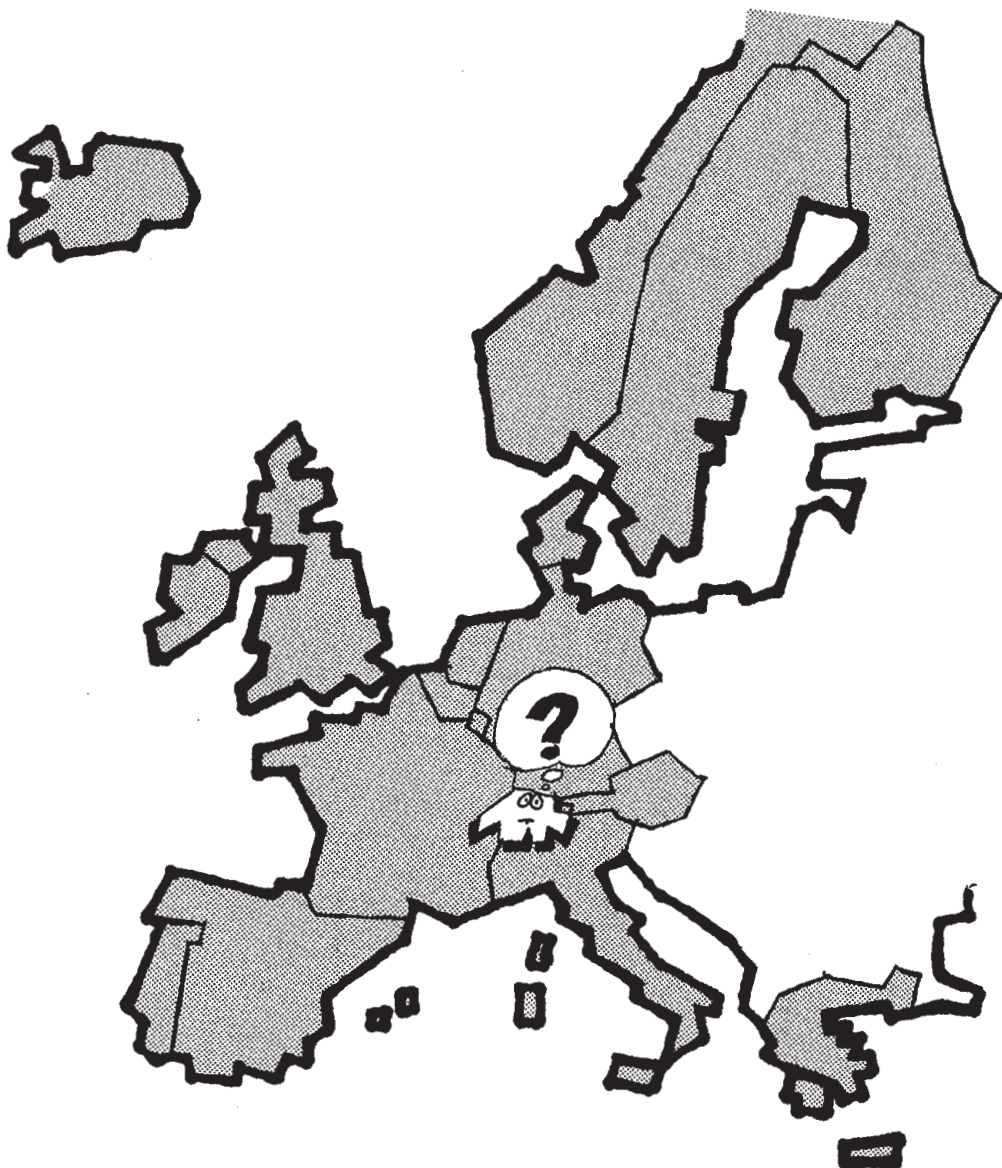
Arguments per e cunter il SEE

Eurolex: las midadas principalas dal dretg

Text da la Cunvegna SEE

Il spazi economic european (SEE)

Il pli impurtant a moda concisa

L'Europa è ina realitad

A partir dal 1993 sa furma ina nova realitad europeica: Ils set pajais da l'Associaziun europeica da commerzi liber (AECL) ed ils dudesch commembers da la Cuminanza europeica (CE) vulan realisar il Spazi economic europeic. Ils pajais da l'AECL obtegnan uschia access a la fiera interna da la CE.

Nus essan Europeans

Noss pensar ed agir, nossa mentalitad e noss sistem da valurs èn marcads profundamain dals stretgs lioms geografics ed istorics da noss pajais che uneschan nus cun l'Europa. Nus partin cun ella noss linguatgs, nossas culturas e nossas valurs democraticas. Quests lioms vicendaivels èn da vegli ennà il resultat da relaziuns stretgas e fritgaivlas. La Cunvegna davart il SEE segirescha e promova la basa economica da questas relaziuns, ma ella dat er novas schanzas en l'Europa a las generaziuns vegnentas.

In martgà communabel

En il SEE obtegnan 380 milliuns persunas access ad in martgà communabel. Ellas pon martgadar cun rauba, sa domiciliar, prestar servetschs e far investiziuns dapertut sin quest spazi per las medemas cundiziuns. La collavuraziun tranter ils stadis dal SEE vegn intensivada sin blers secturs: perscrutaziun, svilup, infurmaziun, scolaziun, promoziun d'interpresas e turissem. Ils consuments vegnan protegids meglier, la segirtad sociala augmentada, l'egua-

litad tranter um e dunna promovida e la protecziun da l'ambient rinforzada tras stentas comunablas.

Temas ed objecziuns

Piuras gruppaziuns da diversas provenientschas politicas s'opponan a la participaziun da la Svizra al SEE. Ellas teman che noss pajais perdia ina part da sia suveranità, che la cunvegna SEE cuntegna mancanzas instituziunals e ch'ella haja per consequenza gronds custs ed ina participaziun da la Svizra a la CE.

Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament

La Svizra na dastga betg s'isolar en l'Europa. Ella po proteger efficaciamain ses interess economics e sia prosperità be cun far part activamain e na star da la vart. Il SEE permetta quai. Sche nus refusain questa cunvegna, vegni ad esser blier pli difficil per l'avegnir da concluder contracts bilaterals sco quai che nus avain fatg fin uss, perquai che nus stessan sulets visavi a 18 pajais dal SEE.

Tge è il SEE?

In martgà europeic

Il 2 da matg 1991 han 19 pajais – tranter quels la Svizra – decidì da crear in spazi economic europeic (SEE). A partir dal 1. da schaner 1993 èn ils set pajais da l'Associaziun europeica da commerzi liber (AECL) ed ils 12 commembers da la Cuminanza europeica (CE) partenaris economicamain eguals.

Ils pajais participads al SEE

Participads a la Cunvegna SEE èn:

- da vart da l'AECL: l'Austria, la Finlanda, l'Islanda, la Norvegia, il Principadi da Liechtenstein, la Svezia e la Svizra;
- da vart da la CE: la Belgia, il Danemarc, la Frantscha, la Germania, la Grezia, la Gronda Bretagna, l'Irlanda, l'Italia, il Luxemburg, il Pajais Bass, il Portugal, la Spagna e la CE sezza.

Igl essenzial da la Cunvegna

Il scumond da tutta discriminaziun da persunas d'otra naziunalitad è il princip il pli impurtant da la Cunvegna SEE. Prescripziuns naziunalas divergentas èn pussaivlas er vinavant, ellas ston però valair egualmain per tuttas burgaisas e tuts burgais dal SEE. La premissa per realisar la «na-discriminaziun» èn las **quatter libertads**:

1. La libra circulaziun da martganzia

Gia il 1972 èn vegnidas dismissas barrieras da dazi cun la Cunvegna da libra circulaziun. Ma auters impediments da commerzi existan anc adina. En il SEE vai per quai er per prescripziuns e normas tecnicas. L'armonisaziun prevista permetta da dismetter examinaziuns dublas e da sbassar ils custs. Las novas reglas d'origin e la simplificaziun da las formalitads da duana permettun medemamain da reducir ils custs. Ultra da quai vegni meglierà l'access a las submissiuns publicas.

L'agricultura è esclusa da la Cunvegna SEE. La Svizra po cuntinuar cun sia atgna politica agricola. Divers products èn l'object da simplificaziuns da duana. Quai vala per chaschiel, plantas en vaschs e flurs tagliadas sco er per 23 products da l'Europa meridionala (fritgs, nuschs, sucs, e.u.v.). Noss products agriculs transfurmads vegnan percenter a chattar ina pli gronda fiera d'esit en il SEE.

2. La libra circulaziun da persunas

La libra circulaziun da persunas permetta a tuttas persunas dals pajais dal SEE da circular libramain entaifer l'entir SEE. Ellas han il dretg d'abitar, da lavar e da sa scolar dapertut en il SEE. Quai è surtut impurtant per la giuventetgna. Questa libertad da circulaziun gioga ina rolla decisiva per l'augment economic spetgà en il SEE. Ma ella ha er ses limits: Lavurar en Svizra po be quel che posseda in contract da lavur. I n'è betg da quintar cun ina grond'immi-graziun. Las disposiziuns concernentas van en vigur pir en tschintg onns e la Svizra pudess en cas da basegn far diever d'ina clausula da protecziun.

3. La libra circulaziun da las prestaziuns da servetsch

La libertad concernent las prestaziuns da servetsch è insatge nov. Fin uss è quest sector, che daventa pli e pli impurtant, struschamain stà l'object da contracts internaziunals. Grazia al SEE han interpresas da servetschs sco firmas da EED, assicuranzas, bancas, societads aviaticas e fatschentas da transport la pussaivladad da daventar activas en tuts 19 pajais dal SEE. Quai è spezialmain impurtant per la Svizra, cunquai che sia economia viva per ina gronda part da las prestaziuns da servetsch.

4. La libra circulaziun da chapital

Concernent la circulaziun da chapital conuscha la Svizra gia ina pratica liberala. In'exceptiun fan las restricziuns tar la cumpra d'immobiglias svizas tras persunas da l'exteriur (Lex Friedrich). Questas disposiziuns ston vegnir adattadas. La Svizra ha dentant cuntanschi in termin transitori da tschintg onns. Mesiras concernent il dretg funsil e la planisaziun da zonas dattan per l'avegnir pussaivladads avunda per reglar il martgà d'immobiglias. Ultra da quai po la Svizra applitgar er qua clausulas da protecziun.

Politica sociala, protecziun dals consuments e da l'ambient

La cunvegna SEE na porta betg be questas quatter libertads, mabain regla e promova er la collavuraziun en la perscrutaziun ed en ils fatgs da scola-zion. Per ils secturs protecziun dals consuments e da l'ambient sco er concernent la politica sociala vegnan relaschadas novas regulaziuns, per che noss svilup possia vegnir adattà a quel da l'ulteriura Europa. Sin il sector da la politica sociala datti diversas megliera-zions. Pertutgant la protecziun da l'ambient po la Svizra mantegnair ses nivo da protecziun ed amplifitgar quel suletta u da cuminanza cun ses partenaris dal SEE.

Las instituziuns dal SEE: il veto e la clausula da protecziun sco instruments che garanteschan nosssa segirtad

Sco funcziuna il SEE?

Il cussegl dal SEE, che sa cumpona da mintgamai in commember da la regenza da mintga part contrahenta dal SEE, è la pli impurtanta istanza per tut quai che vegn cumpiglià da la Cunvegna SEE. El definescha las directivas generalas e prenda las decisiuns politicas. La cumisiun maschadada dal SEE, a la quala fan part auts funcziunariss, è responsabla per la messa en ovra ed il bun funcziunament da la cunvegna. El è organ da consultaziun, d'infurmaziun e d'administraziun. Las parts contrahentas delegheschan en quests dus gremis mintgamai in represchentant.

L'ulteriur svilup dal dretg dal SEE

La Cunvegna SEE regla blers secturs; ella sto però restar averta per che adattaziuns a novas cundiziuns sajan pussaivlas. Mintga ulteriur svilup dal dretg dal SEE premetta l'approvaziun da tuts stadis da l'AECL. Nus n'essan uschia betg obligads da surpigliar automaticamain il nov dretg da la CE. Sch'in stadi da l'AECL, per exempepl la Svizra, refusa ina nova regulaziun, èsi da tschertgar ina nova soluziun tras tractativas en la cumissiun maschadada

dal SEE. Sche las obligaziuns dal SEE chaschunan problems en in pajais da l'AECL, exista en la Cunvegna SEE ina uschenumnada clausula da protecziun sco instrument da segirtad. Uschia po mintga stadi da l'AECL, en cas da grondas difficultads economicas, socialas u ecologicas, prender decisiuns divergentas da las disposiziuns communablas dal SEE, fin che la situaziun è puspè normalisada. Las cuntraparts pon però en quest cas prender mesiras commensuradas da gulfaziun. Cun ina decleraziun ha la Svizra precisà claramain ch'ina gronda immigraziun nunspetgada da personas estras ed ina dumonda memia gronda per immobiglias da vart dad esters, pudessan esser motivs pussaivels per appellar a questa clausula da protecziun.

Tgi decida en cas da dispitas?

Conflicts tranter las parts contrahentas vegnan dismiss sin via da tractativas u tras ina dretgira da cumpromiss. Las dretgiras naziunalas ed ina dretgira dals stadis da l'AECL protegian ils interess privats.

La Cunvegna SEE po vegnir desditga da mintga commember cun in preavis d'in onn.

Conclus federal davart il Spazi economic europeic (SEE)

dals 9 d'october 1992

I

Art. 1

¹ La Cunvegna dals 2 da matg 1992 davart il Spazi economic europeic (Cunvegna SEE) vegn approvada.

² Ulteriurmain vegnan approvadas:

- a. las Cunvegnas tranter ils stadis da l'AECL dals 2 da matg 1992 davart la creaziun d'in organ da surveglianza da l'AECL e d'ina curt da dretgira sco er d'ina cumissiun permanenta dals stadis da l'AECL;
- b. la Cunvegna tranter ils stadis da l'AECL dals 20 da matg 1992 davart ina cumissiun parlamentara dals stadis da l'AECL.

Art. 2

Il cussegl federal vegn autorisà da ratifitgar questas cunvegnas.

II

Las disposiziuns transitorias da la constituziun federala vegnan cumpletadas sco suonda:

Art. 20

¹ Las midadas dal dretg federal decididas da l'assemblea federala e necessarias il mument da l'entrada en vigur da la Cunvegna SEE van en vigur a medem temp sco la Cunvegna.

² Sch'il referendum vegn preni cunter in decret e sche quel vegn refusà en la votaziun dal pievel, passa el immediatamain ord vigur.

³ Per las midadas posteriuras dal dretg federal en connex cun la Cunvegna SEE vala la procedura legislativa ordinaria tenor l'artitgel 89ss.

Art. 21

La confederaziun resguarda las competenzas dals chantuns e defenda lur interess tar l'execuziun ed il svilup ulteriur da la Cunvegna SEE sco er en cas da dumondas pertutgant l'integraziun europeica. Ella infurmescha ad uras ed extendidamain ils chantuns, consultescha quels ed engascha els tar la preparaziun da decisiuns.

III

Quest conclus è suttamess a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

La posiziun dal cussegl federal

Il cussegl federal è persvas ch' il Spazi economic europeic (SEE) è d' interest vital per la Svizra. La participaziun al SEE impedescha ina izolaziun da la Svizra en l' Europa, dat a noss' economia access a novas fieras, garantescha nossa prosperitad e dat novas perspectivas a las generaziuns vegnentas. Per il cussegl federal èn decisivs spezialmain ils suandants motivs:

Ina cunvegna da grond' impurtanza

La Cunvegna SEE furma cun il spazi economic communabel per 19 pajais ina part essenziala dal svilup economic da l' Europa dal futur. La decisiun dal pievel e dals chantuns vegn a fixar tge posiziun che la Svizra vegn ad avair en quest connex.

La convivenza en il ravugl dal SEE vegn ad approximar ils burgais e las burgaisas dals stadis dal SEE. La confruntauziun d' ideas, valurs e mentalitads vegn a promover la chapientscha vicendaivla. Uschia consolidescha il SEE la basa communabla per pasch e prosperitad.

Avantatgs per noss' economia

L' economia svizra è adina stada orientada fermamain vers l' exteriur. L' Europa è da muntada vitala per noss pajais. Duas terzas da noss exports van en ils pajais dal SEE e 75 pertschient da noss imports derivan da quels pajais. Il SEE dat la garanzia che l' access da noss' economia a las fieras europeicas resta avert e che l' economia possia sa sviluppar vinavant. Experts quintan per

ils proxims desch onns cun in ulteriur augment economic da quatter fin a sis pertschient, sche la Svizra sa participescha al SEE. Quai gida er a segirar las plazzas da lavur.

Il SEE porta medemamain er ina liberalisaziun ed armonisaziun dal martgà public. Quai munta dapli concorrenza e da quai resultan interessantas pussaivladads en l' entira Europa per firmas svizras: La Svizra avra ses martgà da radund 30 milliardas francs ed obtegna access a las fieras publicas dal SEE cun in volumen da circa 800 milliardas francs.

SEE na vul betg dir sa participar a la CE

SEE n' è betg il medem sco CE. La votaziun dals 6 da december decida mo davart la Cunvegna SEE; in gea al SEE na munta betg automaticamain ina participaziun a la CE. Il cussegl federal ha fatg ina dumonda per cumenzar cun tractativas concernent ina participaziun da la Svizra a la CE. L' emprim èsi da sa cunvegner cun la CE davart las cundiziuns per in' eventuala participaziun; quai dastgass durar varsaquants

onns. Pir lur vegnan il cussegl federal, il parlament e finalmain il pievel svizzer a prender posiziun. SEE e CE èn damai duas chaussas che ston vegnir tractadas separadamain.

Libertad da sa mover en l'entira Europa

Il SEE dat a las Svizras ed als Svizzers la garanzia ch'els possian lavurar, viver e sa scolar vinavant en ils auters pajais europeics; quai è surtut da muntada per l'avegnir da nossa giuventetgna. Er la Svizra avra da princip sias portas a quels che vegnan dals stadis dal SEE. Be quel che posseda in contract da lavur u dispona da resursas sufficientas obtegna ina permissiun da domicil. Questas disposiziuns van en vigur pir suenter in termin transitori da tschintg onns. Tenor ils experts n'èsi betg da temair ina immigraziun pli gronda da forzas da lavur ord il SEE. Las experienschas entaifer la CE han cumprovà quai. Duess quest svilup però ir cunter tut spetgar, po la Svizra en cas da basegn sviar dal dretg dal SEE a basa da la clausula da protecziun e prender mesiras da protecziun e defensiun.

Il SEE è social e d'avantatg per las donnas

Concernent la politica sociala porta la cunvegna davart il SEE pliras megliera-

ziuns. Latiers appartegnan per exempel las disposiziuns davart la segirezza al post da lavur (lavur al monitor) ed il dretg dals lavurants da vegnir infurmads ad uras en cas da fusiuns d'interpresas e da relaschadas collectivs. Er concernent l'egualitad dad um e dunna vegnan novaziuns francadas legalmain, uschia l'egualitad da las schlattainas pertutgant tuts aspects da la vita professionala, ina protecziun cunter la relaschada da la dunna che porta plant per obtegnair la medema paga ed il mantegniment dal provediment da vegliadetgna independent er per dunnas maridadas. Ultra da quai vegnan las premias per las cassas da malsaus ad esser per l'avegnir tuttina autas per domaduas schlattainas.

En l'interess dal consument

La libertad da las fieras en l'Europa augmenta la concurrenza. Quai duess effectuar ina reducziun dals pretschs da consum. In auter avantatg per ils consuments è er l'offerta pli vasta da rauba e prestaziuns da servetsch. Cun la Cunvegna SEE vegn ultra da quai er meglierada la protecziun dals consuments: cun la responsabladad per donns tras products, introducida da nov, vegn il consument protegì d'eventuals donns che derivan dal diever dal product.

Ils dretgs dal pievel vegnan mantegnids

Noss dretgs dal pievel, spezialmain la democrazia directa, na vegnan betg periclitads dal SEE. Er per l'avegnir èsi pussaivel da prender il referendum cunter leschas federalas e pretender ina votaziun. Er iniziativa dal pievel èn vinavant pussaivlas. Il dretg dal SEE ha dentant da princip prioritad vers il dretg nazional. Sche decisziuns futuras dal pievel duessan cuntradir a las disposiziuns dal SEE, avess quai consequenzas: sche nus na fissan betg el cas da chattar ina soluziun sin via da tractativas, stuessan nus quintar en il mender cas cun cuntramesiras economicas.

Cun la Cunvegna SEE na ceda la Svizra betg competenzas legislativas a las instanzas dal SEE. Ella po preschentar ses veto cunter relaschs dal SEE na giavischads; er en quest cas stuess ella quintar eventualmain cun cuntramesiras economicas. Tut dretg futur dal SEE dovra l'approvaziun da las instanzas svizras cumpetentas. Ils dretgs dal pievel restan damai mantegnids.

Armonisaziun grazia a l'eurolex

La gronda part da nossas leschas na sto betg vegnir adattada. Quai na fa betg smirvegliar, nus ans chattain en concordanza politicamain e socialmain cun nos stadis vischinants. 61 leschas

ston però vegnir midadas e 9 decretos ston vegnir creads da nov. Questas disposiziuns vegnan designadas sco «eurolex». Il parlament las ha approbadas, uschia ch'ellas pon ir en vigur il 1.1.1993 ensemen cun la cunvegna SEE. Per cas ch'i vegniss prendì il referendum cunter ina u l'autra lescha, sto quella vegnir messa posteriurmain en votaziun. En cas da refusaziun va ella immediat en vigur.

Il federalissem vegn mantegnì

La Cunvegna SEE na pertutga betg la repartiziun da las incumbensas tranter confederaziun e chantuns. Il SEE pertutga essenzialmain il dretg federal. Sco quai correspunda ha nossa concepziun federalistica da la democrazia vegnan ils chantuns e las vischnancas ad adattar sezs lur legislaziun. Ils chantuns han surtut da reglar da nov ils secturs da las submissiuns publicas e la reconuschientscha da diploms professiunals. Per tuttas dumondas che pertutgan il svilup futur han els il dretg da vegnir infurmads e consultads ed els obtegnan il dretg da cooperar.

Impurtants secturs politics n'èn betg cumpigliads

Il SEE è ina cunvegna economica cumplessiva. Na cumpigliads èn dentant divers secturs impurtants per noss

pajais, uschia per exempel l'agricultura, las taglias e la politica monetara. Sin tut quests secturs resta la Svizra autonoma. Cunquai ch'il SEE è ina cunvegna economica, n'è la politica generala, damai er nosssa neutralità, betg pertutgada.

Avantatgs finansials a lunga vista

La Cunvegna SEE engrevgia il preventiv federal durant ils prims tschintg onns annualmain cun radund 330 fin 350 milliuns francs; quai è main ch'in pertschient dal preventiv. Cuntegnids en questa summa èn sco las pli grondas contribuziuns 100 milliuns francs per la participaziun da la Svizra al program europeic da perscrutaziun e da svilup sco er 62 milliuns francs per in fond da gulivaziun en favur dals pajais pli povers dal SEE. Quests custs duessan vegnir cumpensads, pertge sin il sectur da las incaricas publicas èsi da quintar cun reducziuns da custs ed er concernent la taglia d'esit e la taglia federala directa èsi da spetgar pli grondas entradas en consequenza da l'augment eco-

nomic en il SEE. A partir dal 1988 vegnan ils custs a sa reducir. Ils effects positivs dal SEE vegnan uschia betg be a gulivar ils custs dá la participaziun al SEE, mabain er a purtar entradas supplementaras.

Il SEE è la suletta opziun realistica

I na dat betg in'otra alternativa realistica ch'il SEE. Igl ir in'atgna via fiss la via en l'isolaziun cun tut ses dischavantatgs. Collavuraziun punctuala e contracts bilaterals cun la CE èn stads pussaivels fin uss. Cun la creaziun dal Spazi economic europeic na bastan betg pli quests meds da cooperaziun; tar tractativas bilaterals stessan nus qua cun menders trumfs. I fiss per quest motiv ina illusiun da crair ch'i midass nagut cun dir na al SEE. Il star da la vart da la Svizra fiss er collià cun consequenzas politicas. A la Svizra vegnissi renfatschà mancanza da solidaritad; nus avessan adina pli pauc influenza sin ils svilups economics e politics en l'Europa e stuessan sa cuntentar cun ina rolla passiva.

Per tut quests motivs recamondan il cussegl federal e la gronda majoritad dal parlament da dir gea al SEE.

Arguments per e cunter il SEE

Il parlament ha approvà la Cunvegna SEE cun ina clera maiortad .
Qua suandant ils pli impurtants arguments per e cunter la Cunvegna SEE.

Minoritad dal parlament **cunter**:

Ina Svizra isolada economicamain?

L'economia svizra è sauna e ferma avunda per subsister er ordaifer il SEE. Nus stuain be sa fidar da nossas atgnas fermezias. Sche nus refusain il SEE, resta vinavant la pussaivladad da far ina buna politica economica independenta. Sche nus faschaint quai, vegn la situaziun economica da las Svizras e dals Svizzers ad esser meglra. Entaifer il SEE vegnan las cundiziuns generalas da noss'economia però mendras. Ultra da quai vul igl ir in'atgna via betg dir star da la vart. Igl ir in'atgna via pussibiltescha er ina collavuraziun economica cun auters stadis.

La Svizra isolada politicamain?

Il SEE è per la Svizra be in contract transitori. El munta in emprim pass vers la participaziun a la CE. Er sch'i vegn decidì davart SEE e CE en duas diversas votaziuns, n'èsi betg da snegar in stretg connex, sco quai che gia il cussegl federal ha constatà. La Svizra perda sia independenza main en il SEE, però pli tard cun far part a la CE. Ella desista d'ina part da sias libertads odiernas, sch'ella fa part da la CE. Il deficit democratic en la CE è grond. El na vegn betg pli pitschen, er sche nus faschaint part da la CE. La Svizra resta be lur ferma, sch'ella resta autonoma ed independenta.

Cussegl federal e maiortad dal parlament per:

Dapi decennis è l'economia svizra liada stretgmain cun ils pajais da la CE. Ella ha profità considerablmain dal comerzi cun ils pajais da la CE. A partir dal schaner 1993 vegn la fiera europeica a sa midar essenzialmain. Ils pajais da la CE e da l'AECL realiseschan cun il SEE il martgà intern. Sche la Svizra na fa betg part, n'ha ella betg las medemas schanzas. Il star da la vart porta dischavantatgs gravants e perditas da piazzas da lavur per noss'economia orientada vers l'export. Uschia vegniss per ex. impedida la vendita da martganzia svizra en l'Europa tras disposiziuns d'admissiun differentas.

L'Europa da 1993 n'è betg l'Europa d'antruras. Las relaziuns vicendaivlas tranter ils stadis europeics vegnan a sa sviluppar vinavant. Bliers problems na sa laschan betg pli realiar be per la Svizra. La Svizra na po betg sa lubir da star voluntariamain da la vart en l'Europa, pertge tut ils auters pajais da l'Europa occidentala fan part dal SEE. In gea al SEE munta anc ditg betg in gea per la participaziun a la CE. Ils 6 da december vai per il SEE. Pir pli tard – suenter la conclusiun da las tractativas – datti ina votaziun concernent la participaziun a la CE.

CUNTER

Democrazia directa, federalissem

La Cunvegna SEE restrenscha gronda-main noss dretgs dal pievel. Il dretg dal SEE ha prioritad vers il dretg svizzer e na po betg vegnir midà unilateralmain da la Svizra. Quei restrenscha gronda-main il dretg da referendum e d'iniziativa. Iniziativas federalas che cuntra-dian al dretg dal SEE, ston vegnir declaradas per nunvalaivlas. Il stadi federalistic, quai vul dir l'autonomia dals chantuns e da las vischnancas, vegn stgassà per ils secturs che vegnan reglads a Brüssel – e quels vegnan pli e pli numerus ed impurtants.

PER

Il SEE vegn en la pratica strusch ad avair pli grondas consequenzas per nossa democrazia directa e per noss sistem federalistic. Sco retschertgas han mussà, avess be ina pitschna part da las iniziativas e dals referendums da fin uss chaschunà problems, perquai ch'els na fissan betg stads cumpatibels cun disposiziuns dal SEE. Dal rest sa tracti d'intervenziuns ch'èn adina vegnidadas refusadas en il passà. Ils dretgs democratics directs na vegnan betg pertutgads, er betg tar ils chantuns e las vischnancas.

Suveranità

La surpigliada da var 1500 directives, prescrittas dal SEE, vegn a pretender la revisiun da 61 leschas federalas sco er da leschas ed ordinaziuns chantunalas e communalas. Nus vegnin suttamess a dretg ester. Il parlament, il cussegl federal, las instanzas chantunalas, las autoritads communalas ed il tribunal federal han da sa suttametter immediat a las directives da Brüssel. Quai vegn er a valair per l'avegnir, pertge ils tecnocrats da Brüssel èn fitg productivs. Il dretg ester vegn ultra da quai exequì da derschaders esters. Quai cuntrafa a la tradiziun svizra ed a l'istorgia da la Confederaziun svizra. Na dretgiras svizras, mabain derschaders esters han il davos pled. Noss stadi daventa uschia in satellit, el vegn suttamess al dictat ester e perda uschia sia independenza.

La Cunvegna SEE n'è betg dretg ester. Ella è vegnida elavurada cun nus minuziusamain ed il pievel ed ils chantuns decidan, sch'ella daventa noss dretg naziunal. Las disposiziuns dal SEE èn fitg sumegliantas a noss dretg. Tar l'ulteriur svilup dal dretg dal SEE po la Svizra adina s'exprimer davart las novas normas ch'èn suttamessas a sia approvaziun. Gist il star davent dal SEE muntass in status da satellit, pertge nus stuessan surpigliar las reglas dal martgà intern senza avair ina influenza sin quellas. Svizras e Svizzers na vegnan betg a stuair passar avart derschaders esters en il SEE. I vegn ad esser dretgiras svizras che surveglian che la Cunvegna SEE vegnia respectada tar nus. Per cas che la Svizra n'ademplescha betg sias obligaziuns vers il SEE, pudess ins purtar plant cunter ella tar la dretgira da l'AECL. Da quella fa adina part er in derschader svizzer.

CUNTER

Libra circulaziun da las personas

La libra circulaziun da las personas dat a mintga burgais ed a mintga burgaisa dal SEE il dretg da sa domiciliar e da lavurar en tge stadi dal SEE ch'i saja. Uschia crodan las restricziuns da fin uss cunter forzas da lavur estras. La Svizra daventa anc pli attractiva sco pajais d'immigraziun. Ella porscha lavur ed auta paja e quai attira anc dapli esters. La populaziun provegnenta da l'exteriur vegn a s'augmentar.

La libra circulaziun dat er als esters la pussaivladad d'acquistar en Svizra libramain proprietad d'abitar, bains immobigliars e firmas. Bliers esters tschertgan d'acquistar giaschom e terren en Svizra. Nus n'ans pudain betg metter da dismetter las restricziuns da fin uss.

Pajas, dischoccupaziun

Ina participaziun al SEE ha per consequenza pli bassas pajas e pli gronda dischoccupaziun. Praticamain tuts pajais da la CE han milliuns da dischoccupads. Sch'ils cunfins crodan, vegn ina part da quels dischoccupads a tschertgar lavur en svizra e concurrer a tschertgar lavur en svizra e concurrer a tschertgar lavur en svizra. La consequenza é ina pli gronda dischoccupaziun er en Svizra. Ultra da quai sa sbassan las pajas, pertge sche dapli glied lavura en Svizra, sa sbassa er il nivo da paja per las Svizras ed ils Svizzers.

PER

La tema ch'il SEE chaschunia ina immigraziun exagerada ed ina vendita a l'ingronda da noss terren, n'è betg giustifitgada. La libra circulaziun na vala betg per dischoccupads. Ella vala be per burgais dal SEE che possedan in contract da lavur. Entaifer la CE exista questa libra circulaziun gia daditg. Immigraziuns a l'ingronda, per ex. dals pajais meridionals da la CE, n'hai mai dà. Ultra da quai restan las controllas dals cunfins. En cas da basegn po la Svizra appellar a la clausula da protecziun.

La libra circulaziun da las personas munta ina schanza per Svizras e Svizzers da sa domiciliar en l'exteriur. Emprendists e students obtegnan quai tras pussaivladads da sa scolar en l'exteriur.

Igl n'è betg da temer ina pli gronda immigraziun da lavurants esters en noss pajais. Nus avain gia daditg lavurants esters da pajais cun in pli bass nivo da paja che lavuran tar nus, e quai n'ha betg influenzà il nivo da paja en Svizra. Er entaifer la CE existan divers nivos da paja, malgrà la libra circulaziun. Cun il SEE obtegnan nossas interpresas meglras schanzas e quai auza a lunga vista il nivo da paja e segirescha las plazzas da lavur en Svizra. Dischoccupads da l'exteriur pon pir lur sa domiciliar en Svizra, sch'els han obtegnì in contract da lavur.

CUNTER

PER

Fits-chasa, tschains ipotecars

Pli che la Svizra s'approximescha a la CE e pli ch'il nivo dals tschains svizzers vegn a s'adattar a l'aut nivo da tschains en l'Europa. Las consequenzas èn pli auts tschains ipotecars e pli chars fits-chasa. Latiers vegn l'immigraziuns da forzas da lavur estras. Sche dapli glieud da l'exteriur vegn en Svizra per motivs da lavur, dovri er dapli abitaziuns. Quai chaschuna ina stgarsezza sin il martgà da las abitaziuns e pli auts fits-chasa.

Il SEE na tutga betg il sector dals tschains. La banca naziunala mantegna sia autonomia concernent la politica monetara. Ina tscherta gulivaziun dals tschains ipotecars sin il plaun internaziunal è gia oz da constatar; sco quai che nus avain pudl observar ils davos onns, ha quai da far nagut cun il SEE. La tema d'ina immigraziun dad esters è – sco gia dilucidà – betg fundada. Gist ils auts custs d'abitar da la Svizra tegnan davent ils immigrants.

Consuments

Il dir cumbat internaziunal da concorrenza ha per consequenza ina pressiu sin ils pretschs. Quai chaschuna segirament ina anc pli gronda producziun da rauba da massa. La Svizra na po betg retgnair quest svilup, er betg cun pli rigurusas prescripziuns da qualidà u da protecziun da l'ambient, pertge rigurusas prescripziuns, sco la Svizra consueta talas, per ex. per ruments, per l'utilisaziun da PVC u per la limitaziun da materias supplementaras en victualias, na pon betg pli vegnir fixadas en il SEE per in pajais sulet.

Ils dretgs dals consuments èn francads en la CE meglier ch'en Svizra. La posiziun dals consuments vegn rinforzada en il SEE, per ex. cun ina meglra responsabladad per donns chaschunads da products. Ultra da quai duain levgiaments sin il sector da l'import chaschunar ina reducziun dals pretschs per tscherts products sco autos, mobiglias u apparats electrics. Ils pretschs per vidualias na vegnan però betg a sa sbassar, perquai che l'agricultura n'è betg tutgada dal SEE.

CUNTER

PER

L'agricultura

La Cunvegna SEE excluda al cumenzament il sectur agrar, facilitescha dentant l'access al martgà da products agrars provegnents da l'Europa dal sid. El prevesa ultra da quai in'extensiuin dals imports da products agriculs; quai vegn a far donn als purs svizzers. Ils pitschens manaschis agriculs èn già svanids en la CE u stattan per svanir. Cun l'avischinaziun a l'Europa èsi er da quintar en Svizra cun la mort dals manaschis pitschens d'agricultura.

Mo in'economia flurenta po garantir l'avegnir da nosa agricultura. Il SEE avra la porta a questa prosperità. La Cunvegna SEE excluda l'agricultura. Sulettamain varsaquants products da pajas meridionals da la CE, sco ulivas, oranschas e.u.v., vegnan cumpigliads da quella. Da l'autra vart pon ils purs svizzers profitar da megras cundiziuns d'export e da pretschs d'import pli bass, per ex. per maschinas agricolas.

Protecziun da l'ambient

L'augment da l'economia intenziunà dal SEE vegn ad engrevgiar anc dapli l'ambient cun materias nuschaivlas: ils transports da rauba sin las vias sco er las immissiuns per l'aria vegnan a s'augmentar massivamain, la tendenza al turissem da massa vegn a crescher, la situaziun concernent la dismesa dals ruments a d'avegnir pli e pli critica. La Svizra appartegna sco pajais da transit e da turissem a quellas zonas da concentraziun, en las qualas quests problems vegnan ad avair grondas consequenzas en cas da l'acceptaziun da la Cunvegna SEE. Ultra da quai ha la prescripziun da l'unanimitad en il cussegl dals ministers per consequenza, che la CE sto s'adattar er en fatgs da la protecziun da l'ambient al pajais il pli sutsviluppà. Quai tut frenescha singuls pajais sco la Svizra che vulan cuntinuar da progredir en lur rolla da pionier pertutgant la protecziun da l'ambient.

La protecziun da l'ambient sto vegnir prendida per mauns comunablamain sco incumbensa globala che pertutga l'entira Europa. Vulair ir qua in'atgna via gida pauc. Las autoritads da la CE vulan s'occupar en l'avegnir dapli da la politica ecologica. Questa tenuta sa manifesta cleramain en la Cunvegna SEE. Considerà da vista pli vasta po la Svizra prestar dapli per la protecziun da l'ambient, sch'ella s'engascha en e cun il SEE per normas pli rigurusas per la protecziun da l'ambient.

En la Cunvegna SEE èn las finamiras svizras per la protecziun da l'ambient vegnidadas cuntanschidas per la gronda part. Las parts contrahentas èn vegnidadas perina d'armonisar las prescripziuns per la protecziun da l'ambient sin l'aut nivo dals stadis da l'AECL. Praticamain tut noss giavischs concernent las prescripziuns liadas vi da products èn vegnidadas adempids.

EUROLEX: Las midadas principals dal dretg

Il bun funcziunament da la Cunvegna SEE cundizionescha che las disposiziuns legalas da tuts stadis participants sajan armonisads fin ad in tschert grad. Per la Svizra porta quai be paucs problems, perquai che nossa legislaziun correspunda per la gronda part a quella dals auters pajais europeics che partan cun nus nossas valurs democraticas e liberalas. Malgrà quai avain nus stuì modifitgar 61 leschas e crear 9 decrets per pudair approvar la Cunvegna SEE. Questas adattaziuns da dretg concluidas dal parlament e resumadas sut il num «Eurolex» van en vigur a medem temp sco la Cunvegna SEE. Cunter ils singuls decrets d'eurollex po vegnir prendì posteriurmain il referendum.

Las pli impurtantas novaziuns cuntegnidas en l'eurollex èn las suandantas:

1. Segirtad sociala ed egalitad tranter um e dunna

● Las premias cunter accident ed er per las cassas da malsaus duain esser egualas per um e dunna. Equals èn quels er concernent la 2. pitga; a las dunnas na vegn la prestaziun da libra circulaziun betg pli pajada ora en daner blut suenter la maridaglia, sch'ellas desistan da lur activitad da gudogn.

● Per ils Svizzers en l'exteriur ordaifer il SEE resta la pussaivladad da s'assicurar tar la AVS/AI.

● Las indemnisaziuns a persunas inablas da sa gidar sezzas da l'AVS/AI vegnan integradas en il sistem da las prestaziuns supplementaras ed èn er là independentas da l'entrada. Ils dretgs dals attempads na abels da sa gidar sezs e dals impedids vegnan uschia mantegnids en lur integralitad. La renta d'ina quarta da l'AI vegn mantegnida.

● Las prescripziuns davart la prevenziun d'accidents vegnan extendidas sin tuts manaschis.

● Lavurantas e lavurants che abandonan la Svizra pon anc far valair durant varsaquants onns il pajament en daner blut da l'entira prestaziun da libra circulaziun or da la 2. pitga. Suenter è quai vinavant pussaivel per quel che abanduna il spazi economic europeic, entant che la cumpart obligatoria (prevenziun minimala) na vegn betg pli pajada or entaifer il Spazi economic europeic.

2. Il dretg da cogestiu da las lavurantas e dals lavurants

● Il status da dretg da las lavurantas e dals lavurants vegn meglierà. Els obtengnan il dretg d'esser infurmads e da cogestiu sco er il dretg d'astgar delegar lur represchentants.

● La protecziun da la sanadad vegn extendida er sin lavurantas e lavurants ch'exequeschan in'activitad directiva, scientifica u in'activitad artistica independenta.

3. Meglra protecziun da las consumentas e dals consuments

● Eurolex porta en plirs resguards ina meglra protecziun legala da las consumentas e dals consuments, spezialmain concernent credits pitschens, contracts fatgs sin la sava da la portachasa e viadis pauschals. Tuts products da textilias vegnan designads obligatoriamain en il SEE.

● Per donns da personas u da chausas, chaschunads tras ina menda d'in product, sto il producent star bun illimitadamain ed independentamain da scadina culpa. Sut tschertas circumstanzas ha ultra dal producent er l'importader da star bun ed eventualmain schizunt il furnider.

4. Meglra protecziun per umans ed animals

● Las infurmaziuns davart l'ambient daventan pli cumplexivas e pli levamain accessiblas.

● La manipulaziun cun virus che chaschunan malsognas vegn reglada pli rigurusamain.

● Las epidemias d'animals duain vegnir cumbattidas rigurusamain.

5. Las medemas reglas per tuttas interpresas

● Per tuttas interpresas da tuts stadis dal SEE duain valair da princip las

medemas reglas. Ultra da quai vegni meglierà il barat d'infurmaziuns tranter ils stadis.

6. Ina liberalisaziun sin il sector da las assicuranzas

● Las interpresas d'assicuranza da l'entir SEE obtegnan liber access al martgà. La clientella profitescha uschia d'ina pli vasta offerta.

● En cass d'in singul contract d'assicuranza da vita po il client far valair in dretg da retratga entaifer in termin da 14 dis.

7. Transparenza en fatgs da banca e bursa

Mintga banca admissa en in stadi dal SEE dastga esser activa en tuts auters stadis dal SEE ed avrir filialas.

L'identitad dals acziunaris che han ina influenza decisiva sin l'administraziun d'ina banca, sto vegnir fatga conuschenta publicamain. Ultra da quai vegni garantì il barat d'infurmaziuns tranter ils stadis SEE sin ils sectors da banca e da bursa.

8. Armonisaziun da normas tecnicas

Las normas per indrizz ed apparats tecnicos vegnan unifitgadas. Qua tras vegn meglierada la segirtad e la sanadad da las utilisadras e dals utilisaders.

9. Libra circulaziun da personas

- Burgaisas e burgais d'in stadi dal SEE han il dretg d'exequir in'activitad professiunala en in auter stadi dal SEE sut las medemas cundiziuns sco ils burgais da quest stadi.

- La Svizra dispona d'in termin transitori da tschintg onns, durant il qual las restricziuns per personas cun acquist da gudogn e provegnetas dal SEE vegnan dismissas successivamain ed il status da dretg dals stagiunaris, dals cunfinaris e da quels da curta dimora po vegnir adattà pass per pass al dretg dal SEE.

- Sin il sector da l'acquist da bains immobigliars vegnan tuts burgais e burgaisas dals stadis dal SEE ad avair ils medems dretgs. Per l'acquist da bains immobigliars a moda professiunala sco er per la cumpra da giaschom sco investiziun da chapital vala dentant in termin transitori da tschintg onns. L'acquist da chasas da vacanzas tras burgais e burgaisas dal SEE, che n'han betg domicil en Svizra, resta medemamain limità durant quest temp.

10. Meglier access al dretg dal SEE

Il dretg valaivel per il SEE ed uschia er per la Svizra vegn publitgà en ina collecziun da dretg speziala (collecziun da dretg SEE). L'access al dretg valaivel vegn uschia facilità a burgaisas e burgais.

Il text da la Cunvegna SEE

Sin las paginas suandantas sa chatta il text da la Cunvegna SEE.

Il text da la Cunvegna SEE e da sias annexas (970 paginas) è vegnì publicà en il Fegl uffizial federal nr. 33/ T dals 21 d'avust 1992 (FUF 1992 IV 668ss.). Mintgin po prender invista da quel tar las chanzlias chantunalas, tar ils ulteriurs posts designads dals chantuns (infurmaziun en chausa dat la chanzlia da Voss chantun) sco er tar la chanzlia federala.

Ils texts da las ulteriuras cunvegna menziunadas en l'artitgel 1 dal conclus federal davart il Spazi economic europeic (SEE), ch'èn vegnidas concluidas tranter ils stadis da l'AECL, è medemamain vegnids publicads en il Fegl uffizial federal nr. 33/T dals 21 d'avust 1992 (FUF 1992 IV 1639ss.) e pon er vegnir consultads als lieus u posts menziunads qua sura.

CUNVEGNA DAVART IL SPAZI ECONOMIC EUROPEIC

CUNTEGN

PREAMBEL

PART I FINAMIRAS E PRINCIPS

PART II CIRCULAZIUN LIBRA DA MARTGANZIA

Chapitel 1 Principis

Chapitel 2 Products agriculs e products da pestga

Chapitel 3 Collavuraziun en fatgs da dazi e levgiaments dal commerzi

Chapitel 4 Autras reglas per la circulaziun libra da martganzia

Chapitel 5 Products da charvun e d'atschal

PART III LIBERTAD DA CIRCULAZIUN, CIRCULAZIUN LIBRA PER PRESTAZIUNS DA SERVETSCH E PER CHAPITAL

Chapitel 1 Lavurants e persunas cun acquist independent

Chapitel 2 Dretg da domicil

Chapitel 3 Prestaziuns da servetsch

Chapitel 4 Circulaziun da chapital

Chapitel 5 Collavuraziun en ils secturs economics e monetars

Chapitel 6 Traffic

PART IV REGLAS DA CONCURRENZA ED AUTRAS REGLAS COMMUNABLAS

Chapitel 1 Prescripziuns per interpresas

Chapitel 2 Sustegniments dal stadi

Chapitel 3 Autras reglas comunablas

PART V DISPOSIZIUNS ORIZONTALAS EN CONNEX CUN LAS QUATTER LIBERTADS

Chapitel 1 Politica sociala

Chapitel 2 Protecziun dals consumers

Chapitel 3 Ambient

Chapitel 4 Statistica

Chapitel 5 Dretg social

PART VI COLLAVURAZIUN ORDAIFER LAS QUATTER LIBERTADS

PART VII DISPOSIZIUNS INSTITUZIUNALAS

Chapitel 1 Structura da l'associazion

Chapitel 2 Procedura per prender conclus

Chapitel 3 Omogenitad, procedura da surveglianza e dismessa da dispitas

Chapitel 4 Mesiras da protecziun

PART VIII MECANISSEM DA FINANZIAZIUN

PART IX DISPOSIZIUNS GENERALAS E FINALAS

CUNVEGNA DAVART IL SPAZI ECONOMIC EUROPEIC

LA CUMINANZA ECONOMICA EUROPEICA,
LA CUMINANZA EUROPEICA PER CHARVUN ED ATSCHAL,
IL REGINAVEL DA LA BELGIA,
IL REGINAVEL DAL DANEMARC,
LA REPUBLICA FEDERALA TUDESTGA,
LA REPUBLICA GRECA,
IL REGINAVEL DA LA SPAGNA,
LA REPUBLICA FRANZOSA,
LA IRLANDA,
LA REPUBLICA TALIANA,
IL GRONDUCADI DA LUXEMBURG,
IL REGINAVEL DAL PAJAIS BASS,
LA REPUBLICA PORTUGAISA,
IL REGINAVEL REUNI DA LA GRONDA BRETAGNA E DA L'IRLANDA DAL NORD

E

LA REPUBLICA DA L'AUSTRIA,
LA REPUBLICA DA LA FINLANDA,
LA REPUBLICA DA L'ISLANDA,
IL PRINCIPADI DA LIECHTENSTEIN,
IL REGINAVEL DA LA NORVEGIA,
IL REGINAVEL DA LA SVEZIA,
LA CONFEDERAZIUN SVIZRA,

numnad(a)s qua suenter las PARTS CONTRAHENTAS,

CUN LA PERSVASIUN ch'in spazi economic europeic vegnià a prestar ina contribuziun per crear in'Europa che sa basia sin pasch, democrazia e dretgs umans,

CUN LA NOVA CONFERMA da l'auta prioritad ch'ellas renconuschan a las relaziuns privilegiadas tranter la Cuminanza Europeica, lur stadis da commembranza ed ils stadis da l'AECL (Associazion europeica da commerzi liber), che sa basan sin la vischinanza, sin las valurs communablas tradiziunalas e sin l'identitad europeica,

CUN LA FERMA VOLUNTAD da vulair contribuir a basa da l'economia da martgà a la liberalisaziun dal commerzi mundial ed a la collavuraziun sin il sector commercial dal mund entir, spezialmain en concordanza cun la cunvegna generala da dazi e commerzi e cun la cunvegna davart l'organisaziun per la collavuraziun ed il svilup economic,

EN CONSIDERAZIUN da la finamira da crear in spazi economic europeic dinamic ed omogen che sa basa sin reglas communablas e cundiziuns da concorrenza egualas ed en il qual èn previs meds commensurads per realisar quellas reglas e cundiziuns – e quai er sin il champ giudizial – ed il qual vegn realisà sin la basa da l'egualitad e da la reciprocidad sco er d'in equiliber total dals avantatgs, dals dretgs e da las obligaziuns da las parts contrahentas,

CUN LA FERMA VOLUNTAD da procurar per la realisaziun la pli vasta pussaivla da la libertad da circulaziun da martganzia, da prestaziuns da servetsch e da chapital entaifer l'entir spazi economic europeic sco er per ina collavuraziun pli intensiva e pli vasta sin tuts secturs politics accumulants ed orizzontals,

CUN L'INTENZIUN da promover il svilup armonic dal spazi economic europeic e persuadids da la necessitad da contribuir cun applitgar questa cunvegna a la sminuziun dal dischequilibr economic e social da las diversas regiuns,

CUN IL GIAVISCH da contribuir al rinforzament da la collavuraziun tranter ils commembers dal parlament europeic e dal parlament dals stadis da l'AECL sco er tranter ils partenaris socials en la Cuminanza europeica ed en ils stadis da l'AECL,

PERSVADIDS da la rolla impurtanta ch'il singul vegn a giugar en il spazi economic europeic exequind ils dretgs al concedids tras questa cunvegna e faschond valair quests dretgs avant dretgira,

CUN LA FERMA VOLUNTAD da vulair mantegnair e proteger l'ambient e da meglierar sia qualidad e da garantir l'applicaziun precauta e raziunala da las resursas natiralas sin basa spezialmain dal princip d'in svilup che resguarda l'ambient sco er sin basa dal princip da la prevenziun e da la profilaxa,

CUN LA FERMA VOLUNTAD da sa fundar concernent il svilup ulteriur da prescripziuns sin in aut nivo da protecziun per sanadad, segirezza ed ambient,

EN CONUSCHIENTSCHA da la muntada dal svilup da la dimensiun sociala inclusiv il tractament egal dad um e dunna en il spazi economic europeic e cun il giavisch da garantir il progress economic e social e da promover las premissas per ina occupaziun cumplaina, in standard da viver pli aut e megiras cundiziuns da lavur entaifer il spazi economic europeic,

CUN LA FERMA VOLUNTAD da promover ils interess dals consuments e da rinforzar lur posiziun sin il martgà, dond fadia da cuntanscher in aut nivo per la protecziun dals consuments,

CUN L'INTENZIUN da rinforzar communablamain la basa scientifica e tecnologica da l'industria europeica e da promover la capacitad da concurrenza da quella sin il champ internaziunal,

CUN LA PONDERAZIUN che la conclusiun da questa cunvegna na tutgia en nagina maniera la pussaivladad da scadin stadi da l'AECL da sa participar a las Cuminanzas europeicas,

A VISTA da la finamira da las parts contrahentas da cuntanscher e mantegnair, salvond la cumplaina independenza da las dretgiras, ina interpretaziun ed in'applicaziun unifurma da questa cunvegna e da las disposiziuns legislativas da la cuminanza, ch'èn vegnidas integradas en lur substanza essenziala en questa cunvegna, sco er da cuntanscher in tractament egal da las singulas personas e dals participants al martgà en quai che pertutga las quatter libertads e las cundiziuns da la concurrenza,

A VISTA dal fatg che questa cunvegna na limitescha ni l'autonomia da decider ni la cumpetenza da concluder contracts da las parts contrahentas, cun resalva da las disposiziuns da questa cunvegna e dals limits fixads dal dretg internaziunal public,

HAN DECIS da concluder la suandanta cunvegna:

PART I FINAMIRAS E PRINCIPS

Artitgel 1

1. La finamira da questa cunvegna d'associaziun è da promover in rinforzament permanent ed equilibrà da las relaziuns commercialas ed economicas tranter las parts contrahents, observond las medemas cundiziuns da concorrenza e las medemas reglas per crear in spazi economic europeic omogen, numnà qua sunter SEE.
2. Per realisar las finamiras numnadas en l'aleina 1 cumpiglia l'associaziun en concordanza cun las disposiziuns da questa cunvegna:
 - a) la libra circulaziun da la martganzia,
 - b) la libra circulaziun da las personas,
 - c) la libra circulaziun da las prestaziuns da servetsch,
 - d) la libra circulaziun dal chapital,
 - e) l'instituziun d'in sistem abel da garantir che la concorrenza na vegnia betg falsifitgada e che las reglas correspudentas vegnian respectadas da tuts en la medema maniera,
 - f) ina collavuraziun pli stretga sin auters champs sco quels da la perscrutaziun e svilup, l'ambient, la scolaziun e la politica sociala.

Artitgel 2

En il senn da questa cunvegna munta

- a) «Cunvegna»: la cunvegna principala, ils protocols e las annexas latiers sco er ils acts giuridics als quals i vegn renvià,
- b) «Stadis da l'AECL»: las parts contrahentas ch'èn commembras da l'Associaziun europeica da commerzi liber,
- c) «Parts contrahentas» pertutgant la Cuminanza e ses stadis commembers: la Cuminanza ed ils stadis commembers da la CE u la Cuminanza u ils stadis commembers da la CE. La muntada che questa noziun ha en mintga singul cas è da deducir da las disposiziuns respectivas da questa cunvegna e da las cumpetenzas da la Cuminanza resp. dals stadis commembers, sco ellas resultan dal contract per la fundaziun da la Cuminanza economica europeica e dal contract davart la fundaziun da la Cuminanza europeica per charvun ed atschal.

Artitgel 3

Las parts contrahentas prendan tuttas mesiras generalas u spezialas ch'èn adattadas per garantir l'execuziun da las obligaziuns che resultan da questa cunvegna.

Ellas tralaschan tuttas mesiras che pudessan periclitar la realisaziun da las finamiras da quest contract.

Ellas promovon ultra da quai la collavuraziun en il rom da questa cunvegna.

Artitgel 4

Sin il champ d'applicaziun da questa cunvegna, e senza pregiuditgar las disposiziuns spezialas da quella, è scumandada scadina discriminaziun per motivs da naziunalitad.

Artitgel 5

Las parts contrahentas pon, confirm l'artitgel 92 alinea 2 respectiv l'artitgel 89 alinea 2, da tut temp preschentar in problem avant la cumissiun maschadada dal SEE u avant il cussegl dal SEE.

Artitel 6

Senza pregiuditgar ils svilups dal futur concernent la legislaziun vegnan las disposiziuns da questa cunvegna, uschenavant ch'ellas èn identicas en il cuntegn essenzial cun las disposiziuns correspundentas dal contract per la fundaziun da la Cuminanza economica europeica e dal contract davart la fundaziun da la Cuminanza europeica per charvun ed atschal sco er cun ils acts relaschads per l'applicaziun da quests dus contracts, interpretadas tar l'execuziun e l'applicaziun en concordanza cun las sentenzias correspundentas che la Curt da giustia da las Cuminanzas europeicas ha dà avant il mument da la suttascripziun da questa cunvegna.

Artitel 7

Acts giuridics, als quals i sa vegn referì en las annexas da questa cunvegna u en las decisiuns da la cumissiun maschadada dal SEE u ch'èn cuntegnids en quellas, èn obligants per las parts contrahentas e fan part dal dretg intern u èn d'integrar en quel, e quai sco suonda:

- a) in act giuridic, che correspunda ad in'ordinaziun dal SEE, vegn surpliglià sco tal en il dretg intern da las parts contrahentas;
- b) in act giuridic, che correspunda ad ina directiva dal SEE, surlascha a las autoritads da las parts contrahentas da stabilir la furma ed ils meds da sia execuziun.

PART II

TRAFFIC LIBER DA MARTGANZIA

CHAPITEL 1

PRINCIPS

Artitel 8

1. La circulaziun libra da martganzia tranter las parts contrahentas vegn realisada tenor las disposiziuns da questa cunvegna.
2. Nun ch'i saja fixà autramain, valan ils artitgels 10 fin 15, 19, 20, 25, 26 e 27 be per products originals da las parts contrahentas.
3. Nun ch'i saja fixà autramain, valan las disposiziuns da questa cunvegna be per
 - a) products considerads en ils chapitels 25 fin 97 dal sistem d'armonisaziun per la designaziun e per la codificaziun da la martganzia, cun exclusiun dals products inditgads en il protocol 2;
 - b) products inditgads en il protocol 3, cun la resalva da la regulaziun speziala prevista en quest protocol.

Artitel 9

1. Las normas d'origin èn definidas en il protocol 4. Ellas vegnan applitgadas senza pregiuditgar las obligaziuns internaziunalas, che las parts contrahentas han suttascriit u vegnan a suttascriber en il rom da la Cunvegna generala davart il dazi ed il commerzi.
2. A vista dal svilup ulteriur dals resultats cuntanschids en questa cunvegna vegnan las parts contrahentas a cuntinuar cun lur stentas per meglierar e simplifitgar las normas d'origin en tuts aspects e per intensivar la collavuraziun en dumondas da duana.
3. Ina prima examinaziun vegn ad avair lieu il 1993. Ulteriuras examinaziuns vegnan alur a succeder en intervals da dus onns. Las parts contrahentas s'obligheschan da concluder, a basa da questas examinaziuns, las mesiras adattadas ch'èn d'includer en la cunvegna.

Artitel 10

Dazis sin imports ed exports e taxas cun il medem effect tranter las parts contrahentas èn scumandads. Quest scumond vala er per dazis fiscals, cun la resalva da las modalitads previsas en il protocol 5.

Artitel 11

Restricziuns quantitativas da l'import sco er mesiras cun il medem effect tranter las parts contrahentas èn scumandadas.

Artitel 12

Restricziuns quantitativas da l'export sco er mesiras cun il medem effect tranter las parts contrahentas èn scumandadas.

Artitel 13

Las disposiziuns dals artitgels 11 e 12 na s'opponan betg als scumonds d'import, d'export e da transit ch'èn giustifitgads per motivs da la morala publica, da l'urden e da la segirezza, per proteger la sanadad e la vita d'umans, animals u plantas, per proteger ils bains culturals naziunals da valor artistica, istorica u archeologica u per proteger la proprietad industrialia e commerziala. Quests scumonds u questas restricziuns na dastgan dentant ni esser in med da discriminaziun arbitraria ni ina restricziun zuppada dal commerzi tranter las parts contrahentas.

Artitel 14

Las parts contrahentas na pretendan sin martganzia da las autras parts contrahentas ni directamain ni indirectamain taxas internas pli autas da tge spezia ch'i saja, che quai che vegnan imponidas directamain u indirectamain a martganzia indigena.

Las parts contrahentas na pretendan sin martganzia da las autras parts contrahentas naginas taxas internas cun l'intent da proteger indirectamain autras producciuns.

Artitel 15

Sche martganzia vegn exportada en il territori d'ina part contrahenta, na dastga l'indemnisaziun per taxas internas betg esser pli auta che las taxas internas imponidas directamain u indirectamain sin la martganzia exportada.

Artitel 16

1. Las parts contrahentas procuran che lur monopols da commerzi dal stadi vegnian transfurmads uschia, ch'è esclusa tutta discriminaziun concernent las cundiziuns da provediment e da vendita tranter ils stadis commembers da la Cuminanza europeica ed ils stadis da l'AECL.
2. Quest artitel vala per tuttas instituziuns tras las qualas las autoritads cumpetentas da las parts contrahentas, de jure u de facto, controlleschon, dirigian u influenzeschon visiblamain, directamain u indirectamain l'import u l'export tranter las parts contrahentas. Sias disposiziuns valan er per ils monopols delegads d'in stadi ad autras organisaziuns.

CHAPITEL 2 PRODUCTS AGRICULS E PRODUCTS DA PESTGA

Artitel 17

Las disposiziuns e las regulaziuns spezialas concernent ils fatgs da veterinari e la protecziun da las plantas èn cuntegnidas en l'annexa I.

Artitel 18

Cun la resalva da las regulaziuns spezialas per il commerzi cun products agriculs procuran las parts contrahentas, che las regulaziuns tenor artitel 17 ed artitel 23 literas a e b, uschenavant ch'ellas valan per outra rauba che per quella menziunada en l'artitel 8 alinea 3, na vegnian betg pregiudicadas tras auters impediments tecnicos dal commerzi.

Artitel 19

1. Las parts contrahentas examineschan tuttas difficultads che pudessan sa preschentar en il commerzi cun products agriculs e sa stentan da tschertgar soluziuns adattadas.
2. Las parts contrahentas s'obligheschan da s'engaschar per ina liberalisaziun progressiva dal commerzi agricul.
3. Per quest intent examineschan las parts contrahentas avant la fin da l'onn 1993, e d'alur davent mintga dus onns, la situaziun dal commerzi cun products agriculs.
4. A vista dals resultats da questas examinaziuns en il rom da lur politica agrara respectiva e tegnend quint dals resultats da la runda d'Uruguay concludan las parts contrahentas, en il rom da questa cunvegna, sin basa preferenziala, bilaterala u multilaterala e sin basa da reciprocidad e per avantatg vicendaivel, da reducir ulteriurmain ils impediments da commerzi da tuts genres en il sector agricul, inclusiv ils impediments che resultan dals monopols da commerzi dal stadi sin il sector agricul.

Artitel 20

Las disposiziuns e regulaziuns davart ils peschs ed auters products da la mar figureschan en il protocol 9.

CHAPITEL 3 COLLAVURAZIUN EN FATGS DA DAZI E LEVGIAMENTS DAL COMMERZI

Artitel 21

1. Per levgiar il commerzi tranter las parts contrahentas simplifitgeschan quellas las controllas e formalitads als cunfins. Las regulaziuns correspudentas figureschan en il protocol 10.
2. Las parts contrahentas gidan ina l'otra en fatgs da duana per segirar che las prescripziuns da duana vegnian applitgadas conform l'urden. Las modalitads correspudentas figureschan en il protocol 11.
3. Las parts contrahentas rinforzan ed amplifitgeschan la collavuraziun per simplifitgar la procedura concernent la circulaziun da la martganzia, spezialmain en il rom da programs, projects ed acziuns communabels per levgiar il commerzi tenor las normas previsas en la part VI.
4. Quest artitel vala per tutta martganzia, cun resalva da l'artitel 8 alinea 3.

Artitel 22

Ina part contrahenta che ha l'intent da reducir il nivo effectiv da ses dazis u da sias taxas cun medem effect vers terzs pajais, che dastgan applitgar la clausula da favurisaziun maximala u suspendan sia applicaziun, communitgeschan questa reducziun u suspensiun – uschenavant che quai è pussaivel – a la cumissiun maschadada dal SEE sin il pli tard 30 dis avant l'entrada en vigur da questa reducziun u suspensiun. Ella prenda conuschientscha da las explicaziuns da las outras parts contrahentas concernent eventualas distorsiuns che pudessan derivar da questa reducziun u suspensiun.

CHAPITEL 4 AUTRAS REGLAS PER LA CIRCULAZIUN LIBRA DA MARTGANZIA

Artitgel 23

Disposiziuns e regulaziuns spezialas èn fixadas en

- a) il protocol 12 ed en l'annexa II concernent prescripziuns tecnicas, normas, examinaziun e certificaziun;
- b) il protocol 47 concernent dismetter impediments tecnicos per il commerzi da vin;
- c) l'annexa III concernent la responsablada per donnas da products manglus.

Ellas valan per tuts products, nun disposiziuns cuntrarias.

Artitgel 24

Disposiziuns e regulaziuns spezialas per il sector d'energia èn cuntsegnadas en l'annexa IV.

Artitgel 25

Sche l'observaziun dals artitgels 10 e 12 han per consequenza:

- a) ina reexportaziun en in terz pajais, vers il qual la part contrahenta exportadra mantegna per la martganzia correspudenta restricziuns d'export, dazis d'export u mesiras u taxas cun il medem effect, u
- b) ina gronda stgarsezza u in privel d'ina gronda stgarsezza tar ina martganzia essenziala per la part contrahenta exportadra,

e sch'i resulta dals fatgs menziunads vairamain u probablamain considerablas difficultads per la part contrahenta exportadra, po questa davosa part prender mesiras adattadas tenor la procedura previsa en l'artitgel 113.

Artitgel 26

Nun autras disposiziuns en questa cunvegna, na vegnan en las relaziuns tranter las parts contrahentas betg applitgadas mesiras d'antidumping, dazis da compensaziun e mesiras da protecciun cunter praticas da commerzi illoialas da terzs pajais.

CHAPITEL 5 PRODUCTS DA CHARVUN E D'ATSCHAL

Artitgel 27

Las disposiziuns e regulaziuns concernent ils products da charvun ed atschal èn cuntsegnadas en ils protocols 14 e 25.

PART III
LIBERTAD DA CIRCULAZIUN, CIRCULAZIUN LIBRA PER PRESTAZIUNS
DA SERVETSCH E PER CHAPITAL

CHAPITEL I
LAVURANTS E PERSONAS CUN ACQUIST INDEPENDENT

Artitel 28

1. La circulaziun libra dals lavurants è garantida tranter ils stadis commembers da la CE ed ils stadis da l'AECL.
2. Ella cumpeggia la dismessa da tutta discriminaziun, fundada sin la naziunalitad, tranter ils lavurants dals stadis commembers da la CE e dals stadis da l'AECL pertutgant l'occupaziun, la paja ed autras cundiziuns da lavur.
3. Cun la resalva da las restricziuns giustifitgadas per motivs da l'urden public, da la segirezza e da la sanadad publica, dat ella als lavurants il dretg:
 - a) da s'annunziar per plazzas da lavur effectivamain offeridas;
 - b) da sa mover per quest intent libramain sin il territori dals stadis commembers da la CE e dals stadis da l'AECL;
 - c) da sa strategnair sin il territori d'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL per exequir là in'occupaziun conform las prescripziuns legislativas, reglamentaras ed administrativas che valan per ils lavurants da quest stadi;
 - d) da restar sin il territori d'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL suenter la fin d'ina occupaziun.
4. Quest artitel na vegn betg applitgà per las occupaziuns en il servetsch public.
5. Las disposiziuns spezialas davart la libra circulaziun dals lavurants èn cuntegnidas en l'annexa V.

Artitel 29

Per stabilir la libra circulaziun dals lavurants e da personas cun gudogn independent garanteschon las parts contrahentas sin il sector da la segirezza sociala tenor annexa VI per ils lavurants e per las personas cun gudogn independent sco er per lur members da famiglia particularmain il suandant:

- a) il total da tuttas periodas resguardadas tenor las diversas legislaziuns naziunalas, saja quai per l'acquist e per la conservaziun dals dretgs da prestaziun u saja quai per la calculaziun da questas prestaziuns;
- b) il pajament da las prestaziuns a personas ch'abitan sin il territori da las parts contrahentas.

Artitel 30

Per levgiar als lavurants u a personas cun gudogn independent il cumenzament e l'execuziun d'activitads da gudogn prendan las parts contrahentas las mesiras necessarias tenor l'annexa VII per renconuscher reciprocain diploms, attestats da qualificaziun ed auters certificats da qualificaziun sco er per coordinar las disposiziuns legislativas, reglamentaras ed administrativas da las parts contrahentas concernent il cumenzament e l'execuziun d'activitads da gudogn tras lavurants e personas cun gudogn independent.

CHAPITEL 2 DRETG DA DOMICIL

Artitel 31

1. En il rom da questa convegno n'existan naginas restricziuns concernent il liber domicil da burgais d'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL sin il territori d'in da quests stadis. Quai vala egualmain per la fundaziun d'agenturas, succursalas u filialas tras burgais d'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL che han lur domicil sin il territori d'in da quests stadis.

Cun la resalva dal chapitel 4 cumpiglia la libertad da domicil il cumenzament e l'execuziun d'activitads da gudogn independentas sco er la fundaziun e la direenziun d'interpresas, spezialmain da societads en il senn da l'artitel 34 alinea 2, tenor las disposiziuns legislativas dal stadi da recepziun che valan per ils agens burgais.

2. Las disposiziuns spezialas concernent il dretg da domicil èn cuntegnidas en las annexas VIII fin XI.

Artitel 32

Per las activitads ch'èn colliadas en il territori d'ina part contrahenta permanentain u da temp en temp cun l'execuziun da pussanza publica na vegn quest chapitel betg applitgà sin il territori correspondent da la part contrahenta.

Artitel 33

Quest chapitel e las mesiras prendidas sin basa da quel na pregiuditgeschan betg l'applicaziun da las disposiziuns legislativas, reglamentaras ed administrativas, che prevesan ina regulaziun particulara per ils esters e ch'èn giustifitgadas per motivas da l'urden public e da la segirezza e sanadad publica.

Artitel 34

Las societads constituidas conform la legislaziun d'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL e che han lur sedia statutaria, lur administraziun centrala u lur filiala principala sin il territori da las parts contrahentas èn messas egualas a las personas natiralas ch'èn burgaisas dals stadis commembers da la CE u dals stadis da l'AECL.

Sco societads valan las societads dal dretg civil u commercial, inclus las societads e las ulteriuras personas giuridicas da dretg public e privat, cun excepziun da quellas che n'han betg in scopo lucrativ.

Artitel 35

L'artitel 30 vegn applitgà per la materia reglada en quest chapitel.

CHAPITEL 3 PRESTAZIUNS DA SERVETSCH

Artitel 36

1. En il rom da questa convegno n'existan naginas restricziuns per la libra prestaziun da servetschs sin il territori da las parts contrahentas per burgais dals stadis commembers da la CE e dals stadis da l'AECL, ch'èn domiciliads en in auter stadi commember da la CE u en in auter stadi dal'AECL che en il stadi da quel che retschaiva la prestaziun.

2. Las disposiziuns spezialas concernent la libra prestaziun da servetschs èn cuntegnidas en las annexas IX fin XI.

Artitgel 37

Prestaziuns da servetsch en il senn da questa cunvegna èn prestaziuns che vegnan fatgas per regla cunter bunificaziun, uschenavant ch'ellas n'èn betg suttamessas a las prescripziuns davart la libra circulaziun da martganzia e chapital e da las persunas.

Sco prestaziuns da servetsch valan particularmain:

- a) activitads da caracter industrial,
- b) activitads da caracter commercial,
- c) activitads da caracter da mastergn,
- d) activitads da professiuns libras.

Cun la resalva dal chapitel 2 po il prestader dal servetsch exequir sia activitad temporarmain en quest stadi, en il qual la prestaziun vegn furnida e quai sut las cundiziuns che quest stadi prescriba per ses agens burgais.

Artitgel 38

La libra circulaziun da las prestaziuns da servetsch sin il sector dal traffic vegn reglada dallas disposiziuns dal chapitel 6.

Artitgel 39

Las disposiziuns dals artitgels 30, 32, 33 e 34 vegnan applitgadas per la materia reglada en quest chapitel.

CHAPITEL 4 CIRCULAZIUN DA CHAPITAL

Artitgel 40

En il rom da questa cunvegna n'existan tranter las parts contrahentas naginas restricziuns per la circulaziun da chapital ch'appartegna a persunas domiciliadas en ils stadis commembers da la CE u en ils stadis da l'AECL sco er naginas discriminaziuns pervi da la naziunalitad u pervi dal domicil da las parts u pervi dal lieu da l'investiziun dal chapital. Las disposiziuns executivas tar quest artitgel èn cuntegnidas en l'annexa XII.

Artitgel 41

Ils pajaments currentes che stattan en connex cun la circulaziun da martganzia, persunas, prestaziuns da servetsch e chapital tranter las parts contrahentas en il rom da questa cunvegna, èn libers da tuttas restricziuns.

Artitgel 42

1. Per ils moviments da chapital liberalisads tenor questa cunvegna desistan las parts contrahentas da discriminaziuns tar l'applicaziun da prescripziuns naziunalas per il martgà da chapital e per ils fatgs da credit.
2. Emprests per la fianzaziun indirecta u directa d'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL u da sias corporaziuns territorialas publicas na dastgan betg vegnir emess u plazzads en in auter stadi commember da la CE u en in auter stadi da l'AECL, nun ch'ils stadis participads sajan vegnids d'accord en chaussa.

Artitgel 43

1. Sche persunas domiciliadas en ins stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL fan diever dals levgiaments da transferiment en ils territoris da las parts contrahentas, sco tals levgiaments èn previs en l'artitgel 40, pervi da las differenzas tranter las prescripziuns da devisas da quests stadis, per guntgir las prescripziuns valaivlas d'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL e fixadas per la circulaziun da chapital, po la part contrahenta pertutgada prender las mesiras adattadas per eliminar questas difficultads.

2. Sche moviments da chapital han per consequenza disturbis per il funcziunament dal martgà da chapital d'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL, po la part contrahenta pertutgada prender mesiras da protecziun per il sectur da moviments da chapital.
3. Sche las autoritads competentas d'ina part contrahenta fan concernent il curs da stgomi ina midada che sfalsifitgescha grevamain las cundiziuns da concurrenza, pon las autras parts contrahentas prender las mesiras necessarias per in termin limità exactamain, per prevegnir a las consequenzas da quest proceder.
4. Sch'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL è concernent sia bilantscha dals pajaments en difficultads che resultan d'in dischequilliber global da sia bilantscha dals pajaments u da la spezia da las devisas a sia disposiziun u sch'el è periclità seriusamain da talas difficultads, che pudessan particularmain er periclitir il funcziunament da questa cunvegna, po la part contrahenta pertutgada prender mesiras da protecziun.

Artitel 44

Per exequir las disposiziuns da l'artitel 43 applitgeschan tant la Cuminanza europeica sco er ils stadis da l'AECL lur proceduras internas tenor il protocol 18.

Artitel 45

1. Decisiuns, posiziuns e recumandaziuns che sa refereschan a las mesiras menziunadas en l'artitel 43, vegnan communitgadas a la Cumissiun maschadada dal SEE.
2. Tuttas mesiras en object da consultaziuns preventivas e d'in barat precedent d'infurmaziuns entaifer la Cumissiun maschadada dal SEE.
3. En situaziuns tenor artitel 43 alinea 2 po ina part contrahenta però prender las mesiras necessarias per motivs da secret e d'urgenza, senza che hajan gi lieu ordavant consultaziuns ed in barat d'infurmaziuns.
4. En cas d'ina crisa pertutgant la bilantscha dals pajaments en il senn da l'artitel 42 alinea 4, e sche las proceduras numnadas en l'alinea 2 na pon betg vegnir applitgadas, po la part contrahenta pertutgada prender preventivamain las mesiras da protecziun necessarias. Ellas dastgan chaschunar be in minimum da disturbis en il funcziunament da questa cunvegna e na dastgan betg surpassar la mesira absolutamain indispensabla per eliminar las difficultads cumparidas andetgmain.
5. Sche vegnan prendidas mesiras tenor ils alineas 3 e 4, en quellas da communitgar il pli tard il mument ch'ellas passan en vigur; il barat d'infurmaziuns e las consultaziuns sco er las communicaziuns tenor alinea 1 succedan alur uschè prest sco pussaivel.

CHAPITEL 5

COLLAVURAZIUN EN ILS SECTURS ECONOMIC E MONETARS

Artitel 46

Las parts contrahentas barattan parairis ed infurmaziuns davart l'execuziun da questa cunvegna e davart las consequenzas da l'integrasiun sin las activitads economicas e sin la politica economica e monetara. Ellas pon ultra da quai discutir davart la situasiun, la politica e las perspectives macroeconomicas. Quest barat da parairis ed infurmaziuns è da caracter nunliant.

CHAPITEL 6

TRAFFIC

Artitel 47

1. Ils artitgels 48 fin 52 valan per ils transports cun viafier, sin vias e sin vias navigablas.

2. Las disposiziuns spezialas per tuts meds da transport èn cuntegnidas en l'annexa XIII.

Artitel 48

1. Las disposiziuns d'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL per ils transports cun viafier, sin via e sin vias navigablas, che na fan betg part da las stipulaziuns en l'annexa XIII, na dastgan, concernent lur effects directs u indirects, betg esser pli disfavouraivlas per las interpresas da transport dad auters stadis en cumparegliaziun cun las interpresas da transport naziunals da quest stadi.

2. Ina part contrahenta che sviescha dal princip fixà en l'aleina 1, communitgescha quai a la cumissiun maschadada dal SEE. Las autras parts contrahentas che n'acceptan betg quest sviament, pon prender cuntramesiras correspondentas.

Artitel 49

Cumpatibels cun questa cunvegna èn agids che correspundan a las pretensiuns per coordinar il traffic u per indemnisar prestaziuns determinadas che stattan en relaziun cun la noziun dal servetsch public.

Artitel 50

1. En il traffic en l'intern dal territori da las parts contrahentas na dastgan betg exister discriminaziuns en questa furma, ch'in transportader applitgescha per las medemas vias da transport, per la medema martganzia divers pretschs e diversas cundiziuns da transport, mintgamai tenor il pajais da derivanza u da destinaziun dals products transportads.

2. L'organ cumpetent tenor la part VII examinescha per atgna iniziativa u sin proposta d'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL ils cas da discriminaziun che tutgan a quest artitel e relascha las decisiuns necessarias en il rom da ses reglaments da fatschenta.

Artitel 51

1. Concernent il traffic en il territori da las parts contrahentas èsi scumandà ad ina part contrahenta d'imponer taxas e cundiziuns da transport che servan en ina maniera u l'autra per sustegnair u proteger ina u pliras interpresas u industrias, nun che l'organ cumpetent tenor artitel 50 alinea 2 haja approvà quai.

2. L'organ cumpetent examinescha per atgna iniziativa u sin proposta d'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL las taxas e cundiziuns da transport menziunadas en l'aleina 1; ella resguarda en quest connex spezialmain tant las pretensiuns d'ina politica economica regiunala commensurada, ils basegns da las regiuns sutsvilupadas ed ils problems da las regiuns pertutgadas grevamain tras circumstanzas politicas sco er ils effects da questas taxas e cundiziuns da transport per la concorrenza tranter ils meds da transport.

L'organ cumpetent relascha las decisiuns necessarias en il rom da ses reglament da fatschenta.

3. Il scumond menziunà en l'aleina 1 na pertutga betg las tariffas da concorrenza.

Artitel 52

Las taxas che vegnan messas a quint d'in transportader al passadi dal cunfin ultra dal pretsch da transport, na dastgan betg surpassar in'atezza commensurada, suenter avair resguardà ils custs effectivs chaschunads dal passadi sez. Las parts contrahentas vegnan a dar fadia da reducir quests custs pass per pass.

PART IV
REGLAS DA CONCURRENZA ED ATRAS REGLAS COMMUNABLAS

CHAPITEL I
PRESCRIPZIUNS PER INTERPRESAS

Artitel 53

1. Na cumpatiblas cun questa cunvegna e scumandadas en tuttas cunvegientschas tranter interpresas, conclus d'associaziuns d'interpresas e tuttas praticas coordinadas ina cun l'otra, ch'èn adattadas per pregiuditgar il commerzi tranter las parts contrahentas ed han per intent u effectueschan in impediment, ina restricziun u falsificaziun da la concorrenza en l'intern dal territori, per il qual i vegn applitgà questa cunvegna, e particularmain quellas che consistan per:

- a) fixar directamain u indirectamain ils pretschs da cumpra u vendita u outras cundiziuns da fatschenta;
- b) limitar u controllar la produenziun, la vendita, il svilup tecnic u las investiziuns;
- c) reparter ils martgads u las funtaunas da provediment;
- d) applitgar vers partenaris comercials cundiziuns differentas malgrà prestaziuns egualas, chaschunond uschia a quels cundiziuns da concorrenza dischavantages;
- e) far a chaschun da conclusiuns da contracts la cundiziun che las parts contrahentas acceptian ulteriuras prestaziuns che na stattan ni realmain ni tenor isanza commerciala en relaziun cun l'object dal contract.

2. Las cunvegientschas u decisiuns scumandadas tenor quest artitel èn nunvalaivlas.

3. Las disposiziuns da l'alea 1 pon vegnir decleradas per na applitgablas per

- cunvegna u categorias da cunvegna tranter interpresas,
- decisiuns u gruppas da decisiuns d'associaziuns d'interpresas,
- praticas adattadas ina a l'otra u categorias da talas praticas,

che contribueschan a megliar la produenziun u la distribuziun dals products u a megliar il progress tecnic u economic, laschond participar ils consuments al gudogn che resulta ordlorder, senza che las interpresas partecipadas

- a) vegnian sutmessas a limitaziuns che n'èn betg indispensablas per la realisaziun da questas finamiras, u
- b) senza dar a talas interpresas la pussaivladad d'eliminar la concorrenza per ina part substanziala dals products correspondents.

Artitel 54

Incumpatibel cun questa cunvegna e scumandà è il diever abusiv d'ina posiziun dominante sin il sector territorial d'applicaziun da questa cunvegna u en ina part essenziala da quella tras ina u pliras interpresas, uschenanvant che quai po pregiuditgar il commerzi tranter las parts contrahentas.

Quest diever abusiv po consistar spezialmain:

- a) tras pretender cun sforz direct u indirect pretschs da cumpra u vendita sproporziunads u outras cundiziuns da fatschenta;
- b) tras restrenscher la produenziun, la vendita u il svilup tecnic per donn dals consuments;
- c) tras applitgar cundiziuns differentas malgrà prestaziuns egualas vers partenaris comercials, chaschunond a quels cundiziuns da concorrenza dischavantages;
- d) tras colliar cundiziuns vi da contracts, tras las qualas las parts dal contract hajan d'acceptar prestaziuns che na stattan ni realmain ni tenor isanza commerciala en ina relaziun cun l'object dal contract.

Artitgel 55

1. Cun la resalva da las disposiziuns dal protocol 21 e da l'annexa XIV per l'execuziun da l'artitgel 53 e 54 dattan la cumissiun da la CE e l'autorità da surveglianza da l'AECL numnada en l'artitgel 108 alinea 1 adatg ch'ils princips fixads en ils artitgels 53 e 54 vegnian realisads.

L'organ da surveglianza competent tenor artitgel 56 examinescha d'uffizi enor ils cas en ils quals i vegn supponi cuntravenziuns cunter quests princips; ella fa quai sin proposta d'in stadi sin il territori concernent u sin proposta da l'auter organ da surveglianza. L'organ da surveglianza competent exequescha questas examinaziuns en collavuraziun cun las autoritads competentas dals singuls stadis sin il territori concernent e cun l'auter organ da surveglianza ch'al presta agid uffizial tenor ses reglament da fatschenta.

Sch'el constatescha ina cuntravenziun, propona el las mesiras adattadas per far remedura.

2. Sche la cuntravenziun na vegn betg dismessa, constatescha l'organ da surveglianza competent la cuntravenziun als princips cun ina decisiun motivada.

L'organ da surveglianza competent po publitar la decisiun ed autorisar ils stadis da ses territori da competenza da prender las mesiras necessarias adattadas e fixar las cundiziuns e modalitads per megliar la situaziun. El po er dumandar l'auter organ da surveglianza d'autorisar ils stadis da ses territori da competenza da prender talas mesiras.

Artitgel 56

1. Cas singuls tenor il champ d'applicaziun da l'artitgel 53 vegnan decis dals organs da surveglianza sco suonda:

- a) cas singuls che pregiuditgeschan be il commerzi tranter stadis da l'AECL vegnan decis da l'autorità da surveglianza da l'AECL;
- b) cun la resalva da la litera c decida l'organ da surveglianza da l'AECL tenor las disposiziuns da l'artitgel 58, dal protocol 21 e da las disposiziuns executivas respectivas, dal protocol 23 e da l'annexa XIV en cas, en ils quals l'esit da l'interpresa correspudenta munta en il territori dals stadis da l'AECL a 33% u dapli che l'esit en il territori d'applicaziun da questa cunvegna;
- c) en tut ils auters cas ed en ils cas tenor litera b, che pregiuditgeschan il commerzi tranter ils stadis commembers da la CE, decida la cumissiun maschadada da la CE, resguardond las disposiziuns dal l'artitgel 58, dal protocol 21, dal protocol 23 e da l'annexa XIV.

2. Cas singuls tenor il champ d'applicaziun da l'artitgel 54 vegnan decis da l'organ da surveglianza, en il champ da competenza dal qual i vegn constatà ina situaziun dominante. Sche la situaziun dominante exista per il champ d'applicaziun da domadus organs da surveglianza, vala l'alinea 1 literas b e c.

3. Cas singuls tenor il champ d'applicaziun da l'alinea 1 litera c e che n'han betg effects visibels per il commerzi tranter stadis commembers da la CE u per la concorrenza entaifer la Cuminanza, vegnan decis da l'organ da surveglianza da l'AECL.

4. Las noziuns «interpresa» ed «esit» en il senn da quest artitgel vegnan definidas en il protocol 22.

Artitgel 57

1. Reuniuns, da las qualas la controlla è prevista en l'alinea 2 e che fundeschan u rinforzan ina posiziun dominante, tras la quala la concorrenza efficazia vegn impedita considerablamain u per ina part essenziala sin il territori d'applicaziun da questa cunvegna, vegnan decleradas per incumpatiblas cun questa cunvegna.

2. La controlla da las reuniuns en il senn da l'alinea 1 vegn exequida da:
 - a) la cumissiun da la CE en ils cas che crodan sut l'ordinaziun (CEE) nr. 4064/89 en concordanza cun lezza ordinaziun ed ils protocols 21 e 24 sco er cun l'annexa XIV da questa cunvegna. La cumissiun da la CE è en quests cas suletta cumpetenta da decider, cun la resalva d'ina examinaziun tras la cuort giudiziala da la Cuminanza europeica;
 - b) l'organ da surveglianza da l'AECL en ils cas na numnads sut litera a, uschenavant ch'ils nivels respectivs da l'annexa XIV en ils territoris dals stadis da l'AECL vegnan cuntanschids, en concordanza cun ils protocols 21 e 24 sco er cun l'annexa XIV e cun la resalva da las cumpetenzas dals stadis commembers da la CE.

Artitel 58

Ils organs cumpetents da las parts contrahentas collavuran tenor las normas dals protocols 23 e 24 per sviluppar e mantegnair en l'entir Spazi economic europeic ina surveglianza unifurma per la concorrenza e per promover in'execuziun, in'applicaziun ed ina interpretaziun omogena da las disposiziuns respectivs da questa cunvegna.

Artitel 59

1. Las parts contrahentas procuran, en quai che pertutga las interpresas publicas e las interpresas a las qualas ils stadis commembers da la CE ed ils stadis da l'AECL concedan dretgs spezials u exclusivs, che na vegnian betg prendidas u mantegnidas mesiras che cuntrafan a questa cunvegna, spezialmain a l'artitel 4 ed als artitgels 53 fin 63.
2. Las interpresas, ch'èn incumbensadas cun prestaziuns da servetsch d'interess economic general u ch'han il caracter d'in monopol da finanzas, èn sutmessas a las prescripziuns da questa cunvegna, spezialmain a las reglas da concorrenza, uschenavant che l'applicaziun da questas prescripziuns n'impedescha betg, de jure u de facto, d'ademplier ils pensums adossads ad ellas. Il svilup dal traffic da commerzi na dastga betg vegnir pregiuditgà en ina mesira che cuntrafa als interess da las parts contrahentas.
3. La cumissiun da la CE e l'organ da surveglianza da la AECL dattan en il rom da lur cumpetenzza adatg da l'applicaziun da quest artitel e prendan, sche quai è necessari, las mesiras adattadas vers ils stadis en il territori da lur cumpetenzza.

Artitel 60

Las disposiziuns spezialas per exequir ils princips dals artitgels 53, 54, 57 e 59 èn cuntegnidas en l'annexa XIV.

CHAPITEL 2 SUSTEGNIMENTS DAL STADI

Artitel 61

1. Uschenavant ch'igl n'è betg fixà insatge auter en questa cunvegna, n'èn sustegniments dals stadis commembers da la CE e dals stadis da l'AECL u sustegniments concedids ord meds dal stadi, da tge spezia ch'i sajan, e che sfalsifitgeschan u smanatschan da sfalsifitgar la concorrenza cun favurisar tshertas interpresas u secturs da produczion, betg cumpatibels cun il funcziunament da questa cunvegna, uschenavant ch'els pregiuditgeschan il commerzi tranter las parts contrahentas.

2. Cumpatibels cun il funcziunament da questa cunvegna èn:
 - a) sustegniments da caracter social a singuls consuments, sch'els vegnan concedids senza ina discriminaziun colliada cun l'origin dals products;
 - b) sustegniments per dismetter donns chaschunads da catastrofes da la natira u tras auters eveniments extraordinaris;
 - c) sustegniments per l'economia da tshertas regiuns da la Republica federala da la Germania, effectuadas tras la divisiun da la Germania, uschenavant ch'els èn necessaris per gulivar ils dischavantatgs economic chaschunads da questa divisiun.
3. Per cumpatibels cun il funcziunament da questa cunvegna pon vegnir considerads:
 - a) sustegniments per promover il svilup economic da regiuns en las qualas il nivo da viver è extremamain bass u nua ch'i regia ina considerable sutoccupaziun;
 - b) sustegniments per promover impurtants projects d'interess communabel europeic u per dismetter in considerabel disturbi da l'economia d'in stadi commember da la CE u d'in stadi da l'AECL;
 - c) sustegniments per promover il svilup da tsherts secturs u territoris economic, uschenavant ch'els na midan betg las cundiziuns da commerzi en ina maniera cuntraria als interess communabels;
 - d) autras spezas da sustegniments che la cumissiun maschadada dal SEE determinescha conform la part VII.

Artitel 62

1. Tuttas regulaziuns da sustegniments existentas en ils territoris da las parts contrahentas sco er la concessiun u la midada planisada da sustegns dal stadi vegnan examinadas permanentamain pertutgant lur cumpatibilitad cun l'artitel 61. Cumpetenta per l'examinaziun è
 - a) sch'i sa tracta da stadis commembers da la CE la cumissiun da la CE tenor artitel 93 dal contract per la fundaziun da la Cuminanza economica europeica,
 - b) sch'i sa tracta da stadis da l'AECL l'organ da surveglianza da l'AECL tenor las disposiziuns d'ina cunvegna tranter ils stadis da l'AECL per crear in organ da surveglianza da l'AECL, ch'è incumbensà cun las incaricas e cumpetenzas fixadas en il protocol 26.
2. La cumissiun da la CE e l'organ da surveglianza da la AECL collavuran tenor las disposiziuns dal protocol 27 per garantir ina surveglianza unifurma dals sustegniments dals stadis en l'entir territori d'applicaziun da questa cunvegna.

Artitel 63

Las disposiziuns spezialas davart ils sustegniments dals stadis èn cuntegnidas en l'annexa XV.

Artitel 64

1. Sch'in dals organs da surveglianza è da l'opiniun, che l'execuziun dals artitgels 61 e 62 da questa cunvegna sco er da l'artitel 5 dal protocol 14 tras l'auter organ da surveglianza na correspundia betg al mantegniment da cundiziuns da concorrenza egualas en il territori d'applicaziun da questa cunvegna, ha lieu entaifer duas emnas in barat d'opiniuns tenor la procedura fixada en il protocol 27 litera f.

Sch'i na vegn betg chattà ina soluziun da concordanza entaifer quest termin da duas emnas, po l'autoridad cumpetenza prender immediatamain las mesiras adattadas provisorias per curreger las falsificaziuns da concorrenza.

Alur han lieu consultaziuns en la cumissiun maschadada dal SEE per tshertgar ina soluziun acceptabla da tuttas varts.

Sche la cumissiun maschadada dal SEE na po betg chattar ina tala soluziun entaifer trais mais e sche la pratica en questa chaussa chaschuna ina sfalsificaziun da la concorrenza che pregiuditgescha il commerzi tranter las parts contrahentas u smanatscha da chaschunar ina tala, pon las mesiras provisorias vegnir remplazzadas da mesiras definitivas, ch'èn absolutamain necessarias per gulivar ils effects da la sfalsificaziun. Igl è surtut da prender talas mesiras che disturban il pli pauc il funcziunar dal SEE.

2. Quest artitgel vala er per monopols dals stadis che vegnan stabilids suenter la signatura da la cunvegna.

CHAPITEL 3 AUTRAS REGLAS COMMUNABLAS

Artitgel 65

1. Las disposiziuns e regulaziuns spezialas appitgablas per las surdadas da lavurs publicas èn cuntgnidas en l'annexa XVI e valan, nun ch'i saja fixà insatge auter, per tuts products e per tuttas prestaziuns da servetsch menziunadas.

2. Las disposiziuns e regulaziuns spezialas davart la proprietad spiertala, industrial e commerciala èn cuntgnidas en il protocol 28 ed en l'annexa XVII e valan, nun ch'i saja fixà insatge auter, per tuts products e tuttas prestaziuns da servetsch.

PART V DISPOSIZIUNS ORIZONTALAS EN CONNEX CUN LAS QUATTER LIBERTADS

CHAPITEL 1 POLITICA SOCIALA

Artitgel 66

Las parts contrahentas èn persvadidas da la necessitad da promover la meglieraziun da las cundiziuns da viver e da lavur da las forzas da lavur.

Artitgel 67

1. Las parts contrahentas dattan fadia da promover surtut l'ambient da la lavur per proteger la segirezza e la sanadad dals lavurants. Sco contribuziun per realisar questa finamira vegnan applitgadas prescripziuns minimalas, che ston vegnir exequidas pass per pass resguardond las cundiziuns existentas e las regulaziuns tecnicas da las singulas parts contrahentas. Talas prescripziuns minimalas n'impedeschan betg las parts contrahentas da mantegnair u da prender mesiras pli rigurasas e cumpatiblas cun questa cunvegna per proteger las cundiziuns da lavur.

2. Las disposiziuns, ch'èn d'exequir sco prescripziuns minimalas en il senn da l'aleina 1, èn cuntgnidas en l'annexa XVIII.

Artitgel 68

Sin il sector dal dretg da lavur introduceschan las parts contrahentas las mesiras necessarias per segirar il bun funcziunament da questa cunvegna. Questas mesiras figureschan en l'annexa XVIII.

Artitel 69

1. Mintga part contrahenta vegn ad applitgar e mantegnair il princip da la medema bunificaziun per umens e dunnas per la medema lavur.

Sut «bunificaziun» en il senn da quest artitel èsi da chapir las usitadas pajas e salarisaziuns fundamentalas e minimalas sco er tuttas autras indemnisaziuns ch'il patrun paga al lavurant directamain u indirectamain en daner blut u en natiralias sin fundament da la relaziun da lavur.

Egualitad da la bunificaziun da la lavur senza discriminaziun fundada sin la schlattain munta:

- a) che la bunificaziun per ina medema lavur pajada en accord vegnia fixada a basa da la medema unitad da mesira;
 - b) che la bunificaziun per ina lavur pajada tenor temp saja la medema per il medem post da lavur.
2. Las disposiziuns executivas spezialas tar l'alineia 1 èn cuntegnidas en l'annexa XVIII.

Artitel 70

Las parts contrahentas promovon il princip dal tractament egual dals umens e da las dunnas cun exequir las disposiziuns cuntegnidas en l'annexa XVIII.

Artitel 71

Las parts contrahentas dattan fadia da promover il dialog tranter ils partenaris socials sin il champ europeic.

CHAPITEL 2 PROTECZIUN DALS CONSUMENTS

Artitel 72

Las disposiziuns davart la protecziun dals consuments èn cuntegnidas en l'annexa XIX.

CHAPITEL 3 AMBIENT

Artitel 73

1. Las acziuns da las parts contrahentas concernent l'ambient han la finamira:

- a) da mantegnair, proteger e meglierar la qualitat da l'ambient;
- b) da contribuir a la protecziun da la sanadad dals umans;
- c) da garantir in'applicaziun prudenta e raziunala da las resursas natiralias.

2. L'activitad da las parts contrahentas sin il sector da l'ambient è suttamessa al princip da prevengir a donns da l'ambient e d'als cumbatter tenor pussaivladad a lur origin, sco er al princip dal chaschunader dals donns. Las pretensiuns da la protecziun da l'ambient èn ina cunponenta da las autras politicas da las parts contrahentas.

Artitel 74

Las disposiziuns spezialas davart las mesiras da protecziun tenor artitel 73 èn cuntegnidas en l'annexa XX.

Artitel 75

Las mesiras da protecziun tenor artitel 74 n'impedeschan betg las parts contrahentas da mantegnair u da prender mesiras da protecziun pli rigurusas cumpatiblas cun questa cunvegna.

CHAPITEL 4 STATISTICA

Artitgel 76

1. Las parts contrahentas procuran per l'elavuraziun e la derasaziun d'infurmaziuns da statistica coerentas e cumparegliablas per la descripziun e la surveglianza da tuts aspects economics, socials ed ecologics dal SEE.
2. Per quest intent sviluppan e dovran las parts contrahentas metodos, definiziuns e classifica-ziuns armonisadas sco er programs communabls e proceduras communablas, ch'organiseschan la collavuraziun dals divers champs administrativs cumpetents dal sector da statistica e che respectan commensuradamain la protecziun da datas.
3. Las disposiziuns spezialas davart la statistica èn cuntegnidas en l'annexa XXI.
4. Las disposiziuns spezialas davart l'organisaziun da la collavuraziun sin il sector da statistica èn cuntegnidas en il protocol 30.

CHAPITEL 5 DRETG SOCIAL

Artitgel 77

Las disposiziuns spezialas davart il dretg social èn cuntegnidas en l'annexa XXII.

PART VI COLLAVURAZIUN ORDAIFER LAS QUATTER LIBERTADS

Artitgel 78

Las parts contrahentas rinforzan ed extendan lur collavuraziun en il rom da las acziuns communa-blas sin ils secturs

- perscrutaziun e svilup tecnologic,
- servetschs d'infurmaziun,
- ambient,
- scolaziun generala e professiunala e giuventetgna,
- politica sociala,
- protecziun dals consumers,
- interpresas pitschnas e mesaunas,
- turissem,
- sector audiovisual e
- protecziun da catastrofas,

uschenavant che quests secturs n'èn betg reglads en autras parts da questa cunvegna.

Artitgel 79

1. Las parts contrahentas intensiveschan il dialog reciproc cun tuts meds adattads, spezialmain cun agid da la procedura fixada en la part VII, per constatar sin quals secturs e sin quals champs da lavur ina pli stretga collavuraziun pudess contribuir per realisar lur finamiras communablas numnadas en l'artitgel 78.
2. Ellas barattan particularmain infurmaziuns e sin proposta d'ina part contrahenta mainan ellas consultaziuns en la cumissiun maschadada dal SEE davart plans u propostas per far u modifitgar programs generals e spezialas, acziuns e projects sin ils secturs numnads en l'artitgel 78.

3. La part VII vala conform ses senn per questa part, uschenavant che questa part u il protocol 31 prevesan quai expressivamain.

Artitgel 80

La collavuraziun tenor artitgel 78 vegn per regla furmada sco suonda:

- participaziun dals stadis da l'AECL a programs generals, a programs spezial, a projects u ad outras acziuns da la Cuminanza;
- fixaziun d'activitads communablas sin secturs particulars; latiers appartegnan er concertaziun u coordinaziun da las activitads, fusiun d'activitads da fin uss e fixaziun d'activitads communablas ad hoc;
- barat u furniziun formala ed informala d'infurmaziuns;
- stentas communablas per promover activitads determinadas en l'entir territori da las parts contrahentas;
- uschenavant ch'igl è cunvegnet, legislaziun parallela da cuntegn identic u sumegliant;
- coordinaziun da las stentas ed activitads cun agid u en il rom d'organisaziuns internaziunalas sco er collavuraziun cun terzs pajais, uschenavant che quai è d'interess reciproc.

Artitgel 81

La collavuraziun en furma d'ina participaziun dals stadis da l'AECL a programs generals, programs spezial, projects u ad outras acziuns da la Cuminanza sa basa sin ils suandants principis:

- a) ils stadis da l'AECL han access a tuttas parts d'in program;
- b) tar la fixaziun dal status dals stadis da l'AECL en las cumissiuns che sustegnan la cumissiun da la CE tar l'execuziun u tar il svilup d'activitads da la Cuminanza, per las qualas ils stadis da l'AECL prestan contribuziuns finanzialas a basa da lur participaziun, vegnì tegnì quint cumplainamain da questas contribuziuns;
- c) las decisiuns da la Cuminanza che na pertutgan betg il preventiv general da quella e che han in effect direct u indirect sin in program general, in program spezial, in project u sin in'otra acziun, als quals ils stadis da l'AECL sa participeschon a basa d'ina decisiun tenor questa cunvegna, vegnan prendidas tenor l'artitgel 79 alinea 3. Las cundiziuns per l'ulteriura participaziun a las mesiras correspondentas pon vegnir examinadas da la cumissiun maschadada dal SEE conform l'artitgel 86;
- d) tar la preparaziun da projects han las instituziuns, interpresas, organisaziuns ed ils burgais dals stadis da l'AECL en il rom dals programs e da las outras acziuns da la Cuminanza ils medems dretgs e las medemas obligaziuns sco las instituziuns, interpresas, organisaziuns e burgais dals stadis commembers da la Cuminanza europeica. Il medem vala conform il senn en il rom da las acziuns respecticas per ils participants al barat tranter ils stadis commembers da la CE ed ils stadis da l'AECL.
- e) ils stadis da l'AECL, lur instituziuns, interpresas, organisaziuns e burgais han concernent la derasaziun, la valitaziun e l'utilisaziun da resultats ils medems dretgs e las medemas obligaziuns sco ils stadis commembers da la Cuminanza, lur instituziuns, interpresas, organisaziuns e burgais;
- f) las parts contrahentas s'obligeschon en concordanza cun lur regulaziuns e prescripziuns respectivas da levgiar tant sco igl è necessari la mobilitad dals participants als programs ed a las outras acziuns.

Artitgel 82

1. Sch'igl è collià ina participaziun finanziaria dals stadis da l'AECL cun la collavuraziun previsa en questa part, vegn quella reglada mintgamai tenor cas sco suonda:

- a) la contribuziun dals stadis da l'AECL a basa da lur participaziun vi da mesiras da la Cuminanza sto esser proporziunala
- cun ils credits d'engaschament e
 - cun ils credits da pajament,
- che vegnan budgetads mintg'onn per la Cuminanza en ses preventiv general per las mesiras correspondentas per las activitads pre visas.

Il factur da la proporziunalitad che determinescha l'autozza da la partizipaziun dals stadis da l'AECL è la summa da las cifras che reproduceschan mintgamai la relaziun tranter il product intern brut per ils pretschs dal martgà da mintga stadi da l'AECL d'ina vart e da la summa dals products interns bruts per ils pretschs dal martgà dals stadis commembers da la Cuminanza e dal stadi correspondent da l'AECL da l'autra vart. Quest factur vegn calculà per mintg'onn da quint a basa da las datas las pli novas da la statistica.

La contribuziun dals stadis da l'AECL vegn messa a disposiziun, tant per ils credits d'engaschament sco er per ils credits da pajament, ultra da las contribuziuns budgetadas per la Cuminanza en ses preventiv general per las mesiras correspondentas per las activitads pre visas. Las contribuziuns ch'èn da pajar annualmain dals stadis da l'AECL vegnan fixadas sin basa dals credits da pajament.

Ni las obligaziuns, che la Cuminanza ha surpiglià avant che la participaziun dals stadis da l'AECL a las mesiras correspondentas tenor questa cunvegna è ida en vigur, ni ils pajaments che resultan da quai, na fundeschan betg in'obligaziun da prestar ina contribuziun da vart dals stadis da l'AECL.

- b) la contribuziun finanziaria dals stadis da l'AECL sin basa da lur participaziun a projects determinads u ad autras mesiras sa basa sin il princip, che mintga part contrahenta portia ses agens custs e prestia ina contribuziun commensurada per cuvri il custs generals da la Cuminanza; quella contribuziun vegna fixada da la cumissiun maschadada dal SEE;
- c) la cumissiun maschadada dal SEE prenda ils conclus necessaris concernent la contribuziun da las parts contrahentas vi dals custs da las mesiras correspondentas.

2. Las disposiziuns executivas tar quest artitgel figureschan en detagl en il protocol 32.

Artitgel 83

Observond las pretensiuns da la confidenzialitad che vegnan fixadas da la cumissiun maschadada dal SEE, han ils stadis da l'AECL ils medems dretgs e las medemas obligaziuns d'infurmaziun sco ils stadis commembers da la CE, en cas d'ina collavuraziun en furma d'in barat d'infurmaziun tranter las autoritads.

Artitgel 84

Las disposiziuns davart la collavuraziun sin secturs determinads figureschan en il protocol 31.

Artitgel 85

Nun disposiziuns cuntrarias en il protocol 31, valan per la collavuraziun las disposiziuns gia stipuladas tranter la Cuminanza ed ils singuls stadis da l'AECL sin ils secturs numnads en l'artitgel 78 il mument da l'entrada en vigur da questa cunvegna, a partir da quest mument valan però las disposiziuns respectivas da questa part e dal protocol 31.

Artitel 86

La cumissiun maschadada dal SEE prenda tuttas decisiuns necessarias tenor la mesira da la part VII per l'execuziun dals artitgels 78 fin 85 e da las mesiras che derivan da quels; ella po uschia, tranter auter, complettar u modifitgar las disposiziuns dal protocol 31 sco er adattar tuttas disposiziuns transitorias ch'èn necessarias per l'applicaziun da l'artitel 85.

Artitel 87

Las parts contrahentas fan ils pass necessaris per sviluppar, rinforzar u extender la collavuraziun tar mesiras da la Cuminanza sin secturs che n'èn betg menziunads en l'artitel 78, sch'ina tala collavuraziun para d'esser inditgada per gidar a realisar las finamiras da questa convegna u sche quai è per auters motifs en l'interess reciproc tenor l'opiniun da las parts contrahentas. Ina tala iniziativa po cumpigliar la complettaziun da l'artitel 78 cun agiuntar ulteriurs secturs als gia menziunads.

Artitel 88

Cun la resalva da disposiziuns d'autras parts da questa convegna n'impedeschan las disposiziuns da questa part betg ina part contrahenta da preparar, prender ed exequir independentamain autras mesiras.

PART VII DISPOSIZIUNS INSTITUZIUNALAS

CHAPITEL 1 STRUCTURA DA L'ASSOCIAZIUN

Secziun 1 Il cussegl dal SEE

Artitel 89

1. I vegn institui in cussegl dal SEE. El ha particularmain l'incumbensa da dar ils impuls politics per exequir questa convegna e da fixar las directivas generalas per la cumissiun maschadada dal SEE.

Per quest intent valitescha il cussegl dal SEE il funcziunament general ed il svilup da la convegna. El prenda las decisiuns politics per preparar modificaziuns da la convegna.

2. Las parts contrahentas pon – concernent la Cuminanza ed ils stadis commembers da la CE entaifer ils respectivs secturs da cumpetenzza – metter en discussiun ina dumonda suenter sia deliberaziun en la cumissiun maschadada dal SEE u en cas spezialmain urgents directamain en il cussegl dal SEE, sch'ella po chaschunar ina difficultad.

3. Il cussegl dal SEE stabilescha cun ina decisiun in agen urden da fatschenta.

Artitgel 90

1. Il cussegl dal SEE consista dals commembers dal cussegl da las Cuminanzas europeicas e dals commembers da la cumissiun da la CE sco er d'in commember da la regenza da mintga stadi da l'AECL.

Ils commembers dal cussegl dal SEE pon sa laschar substituir tenor la mesira da las disposiziuns fixadas en ses urden da fatschenta.

2. Il cussegl dal SEE prenda sias decisiuns en encliegentscha cun la cuminanza d'ina vart ed ils stadis da l'AECL da l'autra vart.

Artitgel 91

1. Il presidi dal cussegl dal SEE vegn exequi en in turnus da mintgamai sis mais d'in commember dal cussegl da las Cuminanzas europeicas e d'in commember da la regenza d'in stadi da l'AECL.

2. Il cussegl dal SEE vegn convocà da ses president duas gia per onn. El sa raduna ultra da quai uschè savens sco las circumstanzas pretendan quai, conform ses urden da fatschenta.

Secziun 2

La cumissiun maschadada dal SEE

Artitgel 92

1. I vegn instituida ina cumissiun maschadada dal SEE. Ella garantescha l'execuziun efficazia e l'applicaziun da questa cunvegna. Per quest intent procura ella per in barat d'opiniuns e d'infurmaziuns e prenda ils conclus per ils cas previs en questa cunvegna.

2. En la cumissiun maschadada dal SEE delibereschan las parts contrahentas – concernent la Cuminanza ed ils stadis commembers da la CE entaifer ils respectivs secturs da competenza – davart ina dumonda che pertutga la cunvegna, che po chaschunar difficultads e vegn messa en discussiun d'ina part contrahenta.

3. La cumissiun maschadada dal SEE stabilescha cun ina decisiun in agen urden da fatschenta.

Artitgel 93

1. La cumissiun maschadada dal SEE consista da represchentants da las parts contrahentas.

2. La cumissiun maschadada dal SEE prenda sias decisiuns en encliegentscha cun la Cuminanza d'ina vart e cun ils stadis da l'AECL che s'expriman cun ina vusch da l'autra vart.

Artitgel 94

1. Il presidi da la cumissiun maschadada dal SEE vegn exequi en in turnus da mintgamai sis mais d'in represchentant da la cuminanza, v. d. da la cumissiun da la CE, e d'in represchentant dals stadis da l'AECL.

2. Per ademplir sias incumbensas sa raduna la cumissiun maschadada dal SEE da princip almain ina giada al mais. Ultra da quai vegn el convocà da ses president conform ses urden da fatschenta u sin proposta d'ina part contrahenta.

3. La cumissiun maschadada dal SEE po decider l'instituziun da sutcumissiuns u gruppas da lavur ch'al sustegnan ad ademplir sias incumbensas. La cumissiun maschadada dal SEE fixescha en ses urden da fatschenta la composiziun e la moda da lavurar da questas sutcumissiuns e gruppas da lavur. Las incumbensas da quests gremis vegnan fixadas per mintga singul cas da la cumissiun maschadada dal SEE.

4. La cumissiun maschadada dal SEE procura in rapport annual davart il funcziunament ed il svilup da questa cunvegna.

Secziun 3
La collavuraziun parlamentara

Artitgel 95

1. I vegn instituida ina cumissiun parlamentara maschadada dal SEE. El sa cumpona en parts egualas da commembers dal parlament europeic d'ina vart e da commembers dals parlaments dals stadis da l'AECL da l'autra vart. Il dumber total dals commembers da la cumissiun è fixà en il statut che figurescha en il protocol 36.
2. La cumissiun parlamentara maschadada dal SEE salva sias sedutas conform las disposiziuns cuntegnidas en il protocol 36 e quai alternativamain en la Cuminanza ed en in stadi da l'AECL.
3. La cumissiun parlamentara maschadada dal SEE contribuescha cun ses dialog e sias deliberaziuns per ina meglra chapientscha tranter la Cuminanza ed ils stadis da l'AECL sin ils secturs ch'appartegnan a questa convegn.
4. La cumissiun parlamentara maschadada dal SEE po, tut tenor il cas, prender posiziun en furma da rapports u decisiuns. Ella examinescha particularmain il rapport annual davart il funcziunament ed il svilup da questa convegn, che vegn procurà tenor l'artitgel 94 alinea 4 da la cumissiun maschadada dal SEE.
5. Il president dal cussegl dal SEE po sa preschentar avant la cumissiun parlamentara maschadada dal SEE per vegnir udì da quella.
6. La cumisiun parlamentara maschadada dal SEE stabilescha per sasezza in urden da fatschenta.

Secziun 4
La collavuraziun tranter ils partenaris economics e socials

Artitgel 96

1. Ils commembers da la cumissiun economica e da la cumissiun sociala ed auters gremis, che represchentan ils partenaris socials en la Cuminanza sco er ils gremis correspundents dals stadis da l'AECL, sa stentan da rinforzar lur contacts e da collavurar a moda organisada e regulara, per promover la schientscha per ils aspects economics e socials da la interdependenza creschenta da las economias da las parts contrahentas e da lur interess en il rom dal SEE.
2. Per quest intent vegn constituida ina cumissiun consultativa dal SEE. Ella sa cumpona d'in dumber egual da commembers da la cumissiun economica e sociala da la Cuminanza e da la cumissiun consultativa da l'AECL. La cumissiun consultativa dal SEE po, tut tenor il cas, formular sias posiziuns en furma da rapports u resoluziuns.
3. La cumissiun consultativa dal SEE stabilescha per sasezza in urden da fatschenta.

CHAPITEL 2 PROCEDURA PER PRENDER CONCLUS

Artitel 97

Questa convegna na pregiuditgescha betg il dretg da mintga part contrahenta da modifitgar, cun resalva dal princip da la nadiscriminaziun e sunter avair infurmà las ulteriuras parts contrahentas, sia atgna legislaziun interna sin ils secturs che cumpetan a questa convegna,

- uschenavant che la cumissiun maschadada dal SEE constatescha, che la legislaziun modifitgada na pregiuditgescha betg il bun funcziunament da questa convegna, u
- sche la procedura tenor artitel 98 è terminada.

Artitel 98

Las annexas da questa convegna sco er ils protocols 1 fin 7, 9, 10, 11, 19 fin 27, 30, 31, 32, 37, 39, 41 e 47 pon vegnir modifitgads, mintgamai tenor cas, cun decisiuns da la cumissiun maschadada dal SEE conform l'artitel 93 alinea 2 ed ils artitgels 99, 100, 102 e 103.

Artitel 99

1. Uschespert che la cumissiun da la CE elavurescha novas prescripziuns legalas per in sector che cumpeta a questa convegna, dumonda ella sin via informala il cussegl d'experts dals stadis da l'AECL, sco ella consultescha experts dals stadis commembers da la CE tar l'elavuraziun da sias atgnas propostas.

2. Sche la cumissiun da la CE transmetta sia proposta al cussegl da las Cuminanzas europeicas, transmetta ella ina copia da quella als stadis da l'AECL.

Sin proposta d'ina part contrahenta ha lieu in emprim barat d'opiniuns en il ravugl da la cumissiun maschadada da l'SEE.

3. Las parts contrahentas consultan ina l'otra sin proposta d'ina dad ellas, en il ravugl da la cumissiun maschadada dal SEE, en muments impurtants da la fasa che preceda la decisiun dal cussegl da las Cuminanzas europeicas, en il rom d'in process permanent d'infurmaziun e da consultaziun.

4. Durant las fasas d'infurmaziun e da consultaziun collavuran las parts contrahentas sin basa da la buna fai, per facilitar, a la fin da quest process, il prender la decisiun en la cumissiun maschadada dal SEE.

Artitel 100

La cumissiun da la CE garantescha ch'experts dals stadis da l'AECL pon sa participar, tut tenor ils secturs respectivs, tant sco pussaivel a la elavuraziun da quels sbozs da mesiras che vegnan sunter suttamess a las cumissiuns, che sustegnan la cumissiun da la CE tar l'execuziun da sias cumpetenzas executivas. En quest connex consultescha la cumissiun da la CE tar la elavuraziun da sbozs da mesiras experts dals stadis da l'AECL sin la medema basa sco ils experts dals stadis commembers da la CE.

En quels cas nua ch'il cussegl da las Cuminanzas europeicas è incumbensà cun in project tenor la procedura valaivla per la cumissiun participada, transmetta la cumissiun da la CE las posiziuns dals experts dals stadis da l'AECL al cussegl da las Cuminanzas europeicas.

Artitel 101

1. Experts dals stadis da l'AECL vegnan engaschads vi da lavurs da cumissiums, che na pertutgan ni l'artitel 81 ni l'artitel 100, sche quai è necessari per il bun funcziunament da questa cunvegna.

Questas cumissiums èn numnadas en il protocol 37. Las modalitads d'in tal engaschament èn fixadas en ils protocols ed en las annexas, che s'occupan dal sector respectiv.

2. Sche las parts contrahentas vegnan da l'opiniun, ch'in tal engaschament duess vegnir extendì sin autras cumissiums da caracteristica sumeglianta, po la cumissiun maschadada dal SEE modifitgar il protocol 37.

Artitel 102

1. Per garantir la segirtad giuridica e l'omogenitad dal SEE prenda la cumissiun maschadada dal SEE decisiuns per modifitgar in'annexa da questa cunvegna uschè spert sco pussaivel sunter il relasch da las novas prescripziuns legislativas correspudentas tras la Cuminanza, per che questas prescripziuns communablas e las modificaziuns da las annexas da questa cunvegna possian vegnir applitgadas il medem mument. Per quest intent infurmescha la Cuminanza las autras parts contrahentas en la cumissiun maschadada dal SEE uschè spert sco pussaivel, sch'ella relascha in act legislativ per in sector che pertutga questa cunvegna.

2. La cumissiun maschadada dal SEE giuditgescha quala part d'ina annexa da questa cunvegna vegn tutgada directamain da las novas prescripziuns legislativas.

3. Las parts contrahentas fan tuts sforzs per cuntanscher ina concordanza concernent las dumondas che pertutgan questa cunvegna.

La cumissiun maschadada dal SEE fa spezialmain tuts sforzs per chattar ina soluziun acceptabla per omaduas parts, sch'i dat in problem serius sin in sector, che stat en ils stadis da l'AECL en la competenza dal legislatur.

4. Sch'ina concordanza pertutgant ina modificaziun d'ina annexa da questa cunvegna na po betg vegnir cuntanschida, malgrà l'applicaziun da l'alinea 3, examinescha la cumissiun maschadada dal SEE tut las autras pussaivladads per mantegnair il bun funcziunament da questa cunvegna; per quest intent po el prender las decisiuns necessarias, inclusiv la renconuschientscha eventuala da l'equivalenza da las prescripziuns legislativas. In tala decisiun sto vegnir prendida il pli tard entaifer in termin da sis mais dapi la data, a la quala la cumissiun maschadada dal SEE è stada occupada en chaussa u fin a la data da l'entrada en vigur da las prescripziuns correspudentas da la Cuminanza, sche quest mument è fixà pli tard.

5. Sche la cumissiun maschadada dal SEE n'ha betg prendì ina decisiun pertutgant ina modificaziun d'ina annexa da questa cunvegna fin a la spiraziun dal termin tenor alinea 4, èn las parts da l'annexa ch'èn pertutgadas da las novas prescripziuns suspendidas per la part definida en l'alinea 2, nun che la cumissiun maschadada dal SEE decida insatge auter. Ina tala suspensiun provisoriva va en vigur sis mais sunter la spiraziun dal termin tenor alinea 4, dentant en nagin cas avant il mument, en il qual il respectiv act giuridic da la CE vegn applitgà en la Cuminanza. La cumissiun maschadada dal SEE cuntinuescha cun sias stentas per cuntanscher ina soluziun acceptabla per omaduas parts, per che la suspensiun provisoriva possa vegnir abrogada uschespert che pussaivel.

6. Las consequenzas praticas da la suspensiun provisoriva tenor alinea 5 vegnan examinadas en la cumissiun maschadada dal SEE. Ils dretgs ed ils duairs da personas privatas e da participants al martgà, ch'èn gia fundads tenor questa cunvegna, na vegnan betg pertutgads. Las parts contrahentas concludan eventualmain adattaziuns che daventan necessarias en consequenza da la suspensiun provisoriva.

Artitel 103

1. Sch'ina decisiun da la cumissiun maschadada dal SEE daventa obliganta per ina part contrahenta pir suenter l'adempliment da pretensiuns constituziunalas, va la decisiun en vigur, per cas ch'ella cuntegna ina data, quest mument, uschenavant che la part contrahenta correspondent ha communitgà fin quest mument a las autras parts contrahentas, che las pretensiuns constituziunalas sajan ademplidas.

Sch'ina tala comunicaziun n'è betg avant mauns fin al mument correspondent, va la decisiun en vigur l'emprim di dal segund mais suenter la davosa comunicaziun.

2. Sch'ina tala comunicaziun n'è betg avant maun tar la spiraziun d'in termin da sis mais suenter che la cumissiun maschadada dal SEE ha prendì sia decisiun, vegn questa decisiun applitgada provisoriamain fin che las pretensiuns constituziunalas èn ademplidas, nun ch'ina part contrahenta dettia part ch'ina tala applicaziun provisoria na saja betg pussaivla. En quest davos cas u per cas ch'ina part contrahenta communitgescha da na vulair ratifitgar ina decisiun da la cumissiun maschadada dal SEE, va la suspensiun provisoria prevista en l'artitel 102 alinea 5 en vigur in mais suenter la comunicaziun, dentant en nagins cas avant il mument, en il qual il respectiv act giuridic da la CE vegn applitgà en la Cuminanza.

Artitel 104

Uschenavant ch'igl n'è betg previs insatge auter en questa cunvegna, èn las decisiuns, che la cumissiun maschadada dal SEE prenda per ils cas previs en questa cunvegna, obligantas per las parts contrahentas a partir dal mument ch'ellas van en vigur.

CHAPITEL 3 OMOGENITAD, PROCEDURA DA SURVEGLIANZA E DISMESSA DA DISPITAS

Secziun 1 Omogenitad

Artitel 105

1. Persequitond la finamira da las parts contrahentas da cuntanscher ina interpretaziun uschè unitara sco pussaivla da las disposiziuns da la cunvegna e da las disposiziuns legislativas communablas, las qualas èn integradas en lur substanza essenziala en la cunvegna, vegn la cumissiun maschadada dal SEE activa tenor la mesira da quest artitel.

2. La cumissiun maschadada dal SEE observa permanentamain il svilup da la giurisdicziun da la curt da dretgira da las Cuminanzas europeicas e da la curt da dretgira da l'AECL numnada en l'artitel 108 alinea 2. Per quest intent vegnan las sentenzias da questas dretgiras transmessas a la cumissiun maschadada dal SEE; quella sa dat fadia che l'interpretaziun omogena da la cunvegna vegnia mantegnida.

3. Sch'i na reussescha betg a la cumissiun maschadada dal SEE da mantegnair l'interpretaziun omogena da la cunvegna entaider dus mais, dapi ch'ella ha conuschientscha d'ina divergenza en la giurisdicziun da las duas dretgiras, pon vegnir applitgadas las proceduras da l'artitel 111.

Artitel 106

Per garantir ina interpretaziun uschè omogena sco pussaivla da questa cunvegna, mantegnend l'indipendenza cumplaina da las dretgiras, stabilescha la cumissiun maschadada dal SEE in sistem per il barat d'infurmaziuns davart las sentenzias da la curt da dretgira da l'AECL, da la curt da dretgira da las Cuminanzas europeicas e da la dretgira d'emprima instanza da las Cuminanzas europeicas sco er da las dretgiras da davosa instanza dals stadis da l'AECL. Quest sistem cumpiglia:

- a) la transmissiun al chancelier da la curt da dertgira da las Cuminanzas europeicas da sentenzias da las dretgiras numnadas concernent l'interpretaziun e l'applicaziun da questa cunvegna u dal contract da fundaziun da la Cuminanza europeica per charvun ed atschal en lur formulaziun modifitgada u cumplettada sco er dals acts giuridics relaschads sin basa da quests contracts, uschenavant ch'els pertutgan disposiziuns ch'èn en lur substantza essenziala identicas cun quellas da questa cunvegna;
- b) la classificaziun da questas sentenzias tras il chancelier da la curt da dretgira da las Cuminanzas europeicas; latiers appartegnan er, uschenavant ch'igl è necessari, la elavuraziun e la publicaziun da translaziuns e resumaziuns;
- c) la transmissiun dals documents correspundents tras il chancelier da la curt da dretgira da las Cuminanzas europeicas a las autoritads naziunals cumpetentas, designadas da las singulas parts contrahentas.

Artitgel 107

Ils stadis da l'AECL pon permetter ad ina dretgira u ad ina curt da dretgira da dumandar la curt da dretgira da las Cuminanzas europeicas da decider concernent l'interpretaziun d'ina disposiziun dal SEE; las disposiziuns correspundentas èn cuntengnidas en il protocol 34.

Secziun 2 **La procedura da surveglianza**

Artitgel 108

1. Ils stadis da l'AECL stabileschan in organ da surveglianza independent (organ da surveglianza da l'AECL) ed introduceschan sumegliantas proceduras sco ellas existan en la Cuminanza; latiers appartegnan er proceduras, tras las qualas i vegn garantì l'adempliment da las obligaziuns derivantas da questa cunvegna, sco er proceduras cun las qualas vegn controllada la legalitad dals acts giuridics da l'organ da surveglianza da l'AECL sin il sector da la concorrenza.
2. Ils stadis da l'AECL stabileschan ina curt da dretgira, numnada qua sut «curt AECL».

La curt AECL è a basa d'ina cunvegna speziala tranter ils stadis da l'AECL concernent l'applicaziun da questa cunvegna, particularmain cumpetenta per:

- a) plants concernent la procedura da surveglianza che pertutga ils stadis da l'AECL,
- b) meds legals cunter decisiuns da l'organ da surveglianza da l'AECL en fatgs da concorrenza,
- c) dismetter dispitas tranter dus u plirs stadis da l'AECL.

Artitgel 109

1. L'adempliment da las obligaziuns derivantas da questa cunvegna vegn d'ina vart surveglià da l'organ da surveglianza da l'AECL e da l'autra vart da la cumissiun da la CE e quai en concordanza cun il contract da fundaziun da la Cuminanza economica europeica, cun il contract davart la fundaziun da la Cuminanza europeica per charvun ed atschal e cun questa cunvegna.
2. Per garantir ina surveglianza unifurma en l'entir SEE collavuran l'organ da surveglianza da l'AECL e la cumissiun da la CE, barattan infurmaziuns e consulteschan in l'auter en dumondas da la politica da surveglianza ed en cas singuls spezials.
3. La cumissiun da la CE e l'organ da surveglianza da l'AECL acceptan recurs che pertutgan l'applicaziun da questa cunvegna. Els infurmeschan in l'auter davart ils recurs entrads.

4. Mintga organ examinescha ils recurs che cumpetan ad el e trasmetta a l'auter organ ils recurs che cumpetan a quel.

5. Sch'i dat differenzas d'opiniun tranter ils dus organs concernent il proceder en in cas da recurs u concernent il resultat da l'examinaziun, po mintga organ surdar la chaussa a la cumissiun maschadada dal SEE, il qual s'occupa da la chaussa conform las disposiziuns da l'artitgel 111.

Artitgel 110

Decisiuns da l'organ da surveglianza da l'AECL e da la cumissiun da la CE sin basa da questa cunvegna che pertutgan in pajament, furman titels executivs; quai na vala betg vers stadis. Il medem vala per sentenzias correspundentas per la curt da dretgira da las Cuminanzas europeicas, da la dretgira d'emprima istanza da las Cuminanzas europeicas e da la curt AECL sin basa da questa cunvegna.

L'execuziun sfurzada succeda tenor las prescripziuns da la procedura civila dal stadi en il territori dal qual ella ha lieu. L'ordra d'execuziun vegn dada, suenter in'examinaziun che s'occupa be da l'autenticidad dal titel, da l'autoridad che mintga part contrahenta numna per quest intent, ed ella vegn communitgada a las autras parts contrahentas, a l'organ da surveglianza da l'AECL, a la curt da dretgira da las Cuminanzas europeicas, a la dretgira d'emprima istanza da las Cuminanzas europeicas ed a la curt AECL.

Suenter l'adempliment da questas prescripziuns formalas sin dumonda da l'interessà, po quel proceder a l'execuziun sfurzada tenor il dretg dal stadi en il territori dal qual l'execuziun duai avair lieu, appellond directamain a l'istanza cumpetenta.

L'execuziun sfurzada da decisiuns da la cumissiun da la CE, da la dretgira d'emprima istanza da las Cuminanzas europeicas u da la curt da dretgira da las Cuminanzas europeicas po be vegnir suspendida tras ina decisiun da la curt da dretgira da las Cuminanzas europeicas; l'execuziun sfurzada da decisiuns da l'organ da surveglianza da l'AECL u da la curt AECL po be vegnir suspendida tras ina decisiun da la curt da dretgira da l'AECL. Las dretgiras dals stadis correspundents èn dentant cumpetentas per l'examinaziun da recurs concernent eventualas irregularitads da las mesiras d'execuziun.

Secziun 3 Dismissa da dispitas

Artitgel 111

1. Pertutgant dispitas davart l'interpretaziun u l'applicaziun da questa cunvegna po la Cuminanza u in stadi da l'AECL appellar a la cumissiun maschadada dal SEE conform las disposiziuns qua suandantas.

2. La cumissiun maschada dal SEE po reglar la dispita. Ella sto obtegnair tuttas infurmaziuns che pon esser nizzaivlas per examinar minuziusamain la situaziun, per che possa vegnir chattada ina soluziun acceptabla. Per quest intent examinescha la cumissiun maschadada dal SEE tuttas pussaivladads, che gidan a mantegnair il bun funcziunament da la cunvegna.

3. Sche la dispita pertutga l'interpretaziun da disposiziuns da questa cunvegna, ch'èn concernent lur cuntegn essenzial identicas cun las disposiziuns correspundentas dal contract da fundaziun da la Cuminanza economica europeica, dal contract davart la fundaziun da la Cuminanza europeica per charvun ed atschal u identicas cun acts giuridics relaschads sin basa da quests contracts, e sche la dispita na vegn betg dismissa entaifer trais mais dapi l'appellaziun a la cumissiun maschadada dal SEE, pon las parts contrahentas partecipadas a la dispita sa cunvegner da dumandar la curt da dretgira da las Cuminanzas europeicas da decider davart l'interpretaziun da las disposiziuns respectivass.

Sche la cumissiun maschadada dal SEE n'ha betg chattà ina soluziun entaifer sis mais dapi l'introducziun da la procedura per cuntanscher ina concordanza en ina tala disputa u sche las parts en lita n'han betg decis fin a quest mument da dumandar la curt da dretgira da las Cuminanzas europeicas per ina decisiun, po ina part contrahenta, per gulivar eventuais dischequilibrs

- u prender tenor la procedura da l'artitgel 113 ina mesira da protecziun conform l'artitgel 112 alinea 2,
- u applitgar l'artitgel 102 conform ses senn.

4. Sche la disputa pertutga la dimensiun u la durada da las mesiras da protecziun tenor artitgel 111 alinea 3 u tenor artitgel 112 u la commensuradad da mesiras da gulivaziun tenor artitgel 114 e sch'i na reussescha betg a la cumissiun maschadada dal SEE da dismetter la disputa entaifer trais mais a partir dal mument ch'ella ha obtegnì la dumonda da decider en chaussa, po mintga part contrahenta suttametter il cas da disputa a la dretgira da cumpromiss conform la procedura dal protocol 33. Dumondas che pertutgan l'interpretaziun da las disposiziuns da questa cunvegna na dastgan betg vegnir tractadas en ina tala procedura. La sentenza da cumpromiss è lianta per las parts en lita.

CHAPITEL 4 MESIRAS DA PROTECZIUN

Artitgel 112

1. En cas da difficultads seriusas da caracter economic, social u ecologic, da natira sectorala u regiunala, ed èsi da quintar uschia ch'ellas existian vinavant, po ina part contrahenta prender unilateralmain mesiras adattadas conform las premissas e la procedura da l'artitgel 113.
2. Questas mesiras da protecziun èn da limitar concernent lur champ d'applicaziun e lur durada a la mesira absolutamain necessaria per dismetter las difficultads. Igl è da preferir spezialmain quellas mesiras che disturban il funcziunament da questa cunvegna uschè pauc pussaivel.
3. Las mesiras da protecziun valan vers tuttas parts contrahentas.

Artitgel 113

1. Ina part contrahenta che prenda en consideraziun mesiras da protecziun conform l'artitgel 112, communitgescha quai immediatamain a las autras parts contrahentas via cumissiun maschadada dal SEE e metta a disposiziun tuttas infurmaziuns nizzaivlas.
2. Las parts contrahentas cumenzan immediatamain cun las consultaziuns en la cumissiun maschadada dal SEE per chattar in soluziun acceptabla per tuttas parts.
3. La part contrahenta pertutgada dastga prender mesiras da protecziun pir suenter la spiraziun d'in mais dapi il mument da la comunicaziun tenor alinea 1, nun che la procedura da consultaziun tenor alinea 2 saja vegnida concludida avant la spiraziun dal termin numnà. Sche circumstanzas extraordinarias che pretendan immediatamain ina intervenziun, excludan in'examinaziun precedentia, dastga la part contrahenta correspondentia prender immediatamain las mesiras da protecziun ch'èn absolutamain necessarias per dismetter las difficultads.

En la Cuminanza vegnan las mesiras da protecziun prendidas da la cumissiun da la CE.

4. La part contrahenta communitgescha questas mesiras immediatamain a la cumissiun maschadada dal SEE e metta a disposiziun tuttas infurmaziuns nizzaivlas.

5. Las mesiras da protecziun prendidas èn l'object da consultaziuns en il ravugl da la cumissiun maschadada dal SEE mintga trais mais a partir dal mument da lur introducziun, cun la finamira d'abrogar questas mesiras avant la data previsa per la spiraziun u da limitar lur champ d'applicaziun.

Mintga part contrahenta po proponer da tut temp a la cumissiun maschadada dal SEE d'examinar questas mesiras.

Artitgel 114

1. Sch'ina mesira da protecziun previda d'ina part contrahenta ha per consequenza in dischequilibr tranter ils dretgs e las obligaziuns che resultan da questa cunvegna, po mintga outra part contrahenta prender cuntra quella part las mesiras da gulivaziun commensuradas ch'èn absolutamain necessarias per dismetter il dischequilibr. Igl è da preferir spezialmain quellas mesiras che disturban il funcziunament dal SEE uschè pauc sco pussaivel.

2. La procedura tenor artitgel 113 vegn applitgada.

PART VIII MECANISSEM DA FINANZIAZIUN

Artitgel 115

Las parts contrahentas van d'accord ch'igl exista, a vista da la promoziun d'in rinforzament permanent ed equilibrà da las relaziuns commercialas ed economicas tranter las parts contrahentas tenor artitgel 1, il basegn da limitar ils dischequilibers economic e socials tranter lur regiuns. Ellas prendan conuschientscha, en quest regard, da las disposiziuns respectivas da questa cunvegna e dals protocols ch'appartegnan latiers, inclusiv da tschertas regulaziuns concernent l'agricultura e la pestga.

Artitgel 116

Ils stadis da l'AECL stableschan in mecanissem da finanziaziun, per qua tras contribuir, en il rom dal SEE e completond ils sforzs gia fatgs da la Cuminanza en quest regard, per realisar las finamiras fixadas en l'artitgel 115.

Artitgel 117

Las disposiziuns davart ils mecanissem da finanziaziun èn cuntegnidas en il protocol 38.

PART IX DISPOSIZIUNS GENERALAS E FINALAS

Artitgel 118

1. Sch'ina part contrahenta è da l'opiniun, ch'i saja en l'interess da tuttas parts contrahentas da sviluppar vinavant las relaziuns fundadas cun questa cunvegna cun las extender er sin secturs che n'appartegnan betg latiers, preschenta ella a las outras parts contrahentas ina proposta motivada en il ravugl dal cussegl dal SEE. Il cussegl dal SEE po proponer a la cumissiun maschadada dal SEE d'examinar la proposta concernent tuts aspects e da preschentar in rapport.

Il cussegl dal SEE po eventualmain prender ils conclus politics per cumenzar cun las tractativas tranter las parts contrahentas.

2. Las convegnas che resultan da las tractativas tenor l'alineia 1 dovran la ratificaziun u l'approvaziun da las parts contrahentas conform lur atgnas proceduras.

Artitgel 119

Las annexas ed ils acts giuridics, als quals i vegn referi en quellas, adattad(a)s per ils intents da questa convegna, sco er ils protocols èn parts integralas da questa convegna.

Artitgel 120

Nun ch'i saja disponi autramain en questa convegna, spezialmain en ils protocols 41, 43 e 44, pre-vala l'applicaziun da las disposiziuns da questa convegna vers ina tala da convenziuns bilateralas u multilateralas tranter la Cuminanza economica europeica ed in u plirs stadis da l'AECL, uschenavant che la medema materia vegn reglada da questa convegna.

Artitgel 121

Questa convegna na pertutga betg la collavuraziun:

- a) en il rom da la cooperaziun nordica, uschenavant che quella na pregiuditgescha betg il bun funcziunament da questa convegna;
- b) en il rom da l'uniun regiunala tranter la Svizra ed il Liechtenstein, uschenavant che las finamiras da quest'uniun na vegnan betg cuntanschidas tras l'applicaziun da questa convegna ed il bun funcziunament da questa convegna na vegn betg pregiuditgà;
- c) en il rom da la cooperaziun tranter l'Austria e l'Italia concernent il Tirol, il Vorarlberg ed il Trentino-Tirol meridiunal, uschenavant che questa cooperaziun na pregiuditgescha betg il bun funcziunament da questa convegna.

Artitgel 122

Ils represchentants, delegads ed experts da las parts contrahentas sco er funcziunaris ed auters agents, che daventan activs en il rom da questa convegna, èn obligads, er sumenter la fin da lur activitad uffiziala, da na dar vinavant infurmaziuns ch'èn tenor lur natira suttamessas al secret professiunal; quai vala particularmain per infurmaziuns davart interpresas sco er per las relaziuns da fatschenta u ils elements da custs da quellas.

Artitgel 123

Questa convegna n'impedescha en nagina maniera ina part contrahenta da prender mesiras,

- a) ch'èn tenor sia opiniun necessarias, per impedir il dar vinavant infurmaziuns che cuntrafan a lur essenzialis interess da segirtad;
- b) che sa refereschan a la producziun u al commerzi d'armas, muniziun ed auter material da guerra u outra martganzia ch'è indispensabla per intents da defensiu u per la perscrutaziun, il svilup u la producziun per intents da defensiu, uschenavant che questas mesiras na pregiuditgeschan betg las cundiziuns da concorrenza da la martganzia, che n'è betg destinada specificalmain per intents militars;
- c) ch'ella considerescha per essenzialas per l'atgna segirtad en cas da gronds disturbis interns da l'urden public, en cas da guerra, en cas d'ina seriusa tensiun internaziunala che munta ina smanatscha da guerra, u per ademplir obligaziuns ch'ella ha surpiglià a vista dal mantegniment da la pasch e da la segirtad internaziunala.

Artitgel 124

Cun resalva da las autras disposiziuns da questa cunvegna, concedan las parts contrahentas ils medems dretgs als burgais dals stadis commembers da la CE e dals stadis da l'AECL concernent lur participaziun al chapital da societads en il senn da l'artitgel 34 sco a lur agens burgais.

Artitgel 125

Questa cunvegna na pertutga betg l'urden da proprietad da las singulas parts contrahentas.

Artitgel 126

1. La cunvegna vala per ils territoris en ils quals vegnan applitgads il contract da fundaziun da la Cuminanza economica europeica ed il contract davart la fundaziun da la Cuminanza europeica per charvun ed atschal e conform la mesira da lezs contracts, sco er per ils territoris da la Republica da l'Austria, la Republica da la Finlanda, la Republica da l'Islanda, dal Principadi da Liechtenstein, dal Reginavel da la Norvegia, dal Reginavel da la Svezia e da la Confederaziun svizra.

2. Cun resalva da l'alinea 1 na vegn questa cunvegna betg applitgada per las inslas Aaland. La regenza da la Finlanda po però notifitgar cun ina decleraziun, ch'è da deponer tar il conservader a chaschun da la ratificaziun da la cunvegna, che la cunvegna vegnia applitgada per las inslas numadas sut las medemas cundiziuns che valan per las ulteriuras parts da la Finlanda e cun la resalva da las disposiziuns suandantas; il conservader transmitta ina copia legalisada a las parts contrahentas.

- a) Questa cunvegna na pertutga betg l'applicaziun da las disposiziuns valaivlas sin las inslas Aaland, da tge temp ch'i saja, davart:
 - i) las restricziuns dal dretg per personas natirals che na possedan betg il dretg da burgais da las inslas Aaland, e per personas giuridicas, d'acquistar e da posseder bains immobigliars sin las inslas Aaland senza l'approvaziun da las autoritads cumpetentas da las inslas Aaland;
 - ii) las restricziuns dal dretg per personas natirals che na possedan betg il dretg da burgais da las inslas Aaland, u per personas giuridicas da prender là domicil senza l'approvaziun da las autoritads cumpetentas da las inslas Aaland, e dal dretg da furnir prestaziuns da servetsch senza ina tala approvaziun.
- b) Ils dretgs dals Aalandais en Finlanda na vegnan betg pertutgads da questa cunvegna.
- c) Las autoritads da las inslas Aaland tractan egualmain tuttas personas natirals e giuridicas da las parts contrahentas.

Artitgel 127

Mintga part contrahenta po sa retrair da questa cunvegna cun la cundiziun ch'ella ha da communicar quai a las autras parts contrahentas almain dudesch mais avant.

Suenter la communicaziun d'ina intenziun da sa retrair da la cunvegna sa radunan las autras parts contrahentas immediatmain per ina conferenza diplomatica, per examinar tge modificaziuns dal contract ch'èn necessarias da far.

Artitgel 128

1. Mintga stadi europeic che daventa commember da la Cuminanza, dumonda, e mintga stadi europeic che daventa commember da l'AECL, po dumandar, da daventar part contrahenta da questa cunvegna.
2. Las cundiziuns per ina tala participaziun vegnan regladas tras ina cunvegna tranter las parts contrahentas ed il stadi che fa la dumonda. La cunvegna dovra la ratificaziun u l'approvaziun da tuttas parts contrahentas conform lur atgnas proceduras.

Artitgel 129

1. Questa cunvegna è redigida en in exemplar unic en linguatg danes, englais, finlandais, franzos, grec, islandais, norvegias, ollandais, portugais, spagnol, svedais, talian e tudestg; mintgin da quels texts ha la medem vigur legala.

Ilis texts dals acts giuridics, als quals i vegn referì en las annexas, han la medema vigur legala en la furma publitgada en il Fegl uffizial da las Cuminanzas europeicas en ils linguatgs danes, englais, franzos, grec, ollandais, portugais, spagnol, talian e tudestg e vegnan redigids per l'autenticaziun en ils linguatgs finlandais, islandais, norvegias e svedais.

2. Questa cunvegna dovra la ratificaziun u l'approvaziun da las parts contrahentas conform lur respectivas prescripziuns costituziunalas.

Ella vegn deponida tar il secretariat general dal cussegl da las Cuminanzas europeicas; quel transmetta ina copia legalisada a las autras parts contrahentas.

Ilis documents da ratificaziun resp. d'approvaziun vegnan deponids tar il secretariat general da las Cuminanzas europeicas; quel transmetta ina notificaziun a las autras parts contrahentas.

3. Questa cunvegna va en vigur il 1. da schaner 1993, premess che tuttas parts contrahentas hajan deponì lur documents da ratificaziun resp. d'approvaziun avant questa data. Suenter questa data va questa cunvegna en vigur il prim di dal segund mais suenter ch'è succedida la davosa notificaziun. Il davos termin per ina tala notificaziun è ils 30 da zercladur 1993. Alur sa radunan las parts contrahentas ad ina conferenza diplomatica per examinar la situaziun.

ACUERDO SOBRE EL
ESPACIO ECONOMICO EUROPEO

AFTALE OM DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE SAMARBEJDSOMRÅDE

ABKOMMEN ÜBER DEN
EUROPÄISCHEN WIRTSCHAFTSRAUM

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΧΩΡΟ

AGREEMENT ON THE
EUROPEAN ECONOMIC AREA

ACCORD SUR
L'ESPACE ECONOMIQUE EUROPEEN

SAMNINGUR UM
EVRÓPSKA EFNAHAGSSVÆÐIÐ

ACCORDO SULLO
SPAZIO ECONOMICO EUROPEO

OVEREENKOMST BETREFFENDE DE
EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE

AVTALE OM DET
EUROPEISKE ØKONOMISKE SAMARBEIDSOMRÅDE

ACCORDO SOBRE O
ESPAÇO ECONÓMICO EUROPEU

SOPIMUS
EUROOPAN TALOUSALUEESTA

AVTAL OM ETT
EUROPEISKT EKONOMISKT SAMARBETSOMRÅDE

EN FE DE LO CUAL, los plenipotenciarios abajo firmantes suscriben el presente acuerdo.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne aftale.

ZU URKUND DESSEN haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschriften unter dieses Abkommen gesetzt.

ΕΙΣ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, οι υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι έθεσαν τις υπογραφές τους στην παρούσα συμφωνία.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have signed this Agreement.

EN FOI DE QUOI, les plénipotentiaires soussignés ont apposé leurs signatures au bas du présent accord.

ÞESSU TIL STAÐFESTINGAR hafa undirritaðir fulltrúar, sem til þess hafa fullt umboð, undirritað samning þennan.

IN FEDE DI CHE, i plenipotenziari sottoscritti hanno apposto le loro firme in calce al presente accordo.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende gevolmachtinden hun handtekening onder deze Overeenkomst hebben gesteld.

Som bevitnelse på dette har de undertegnede befullmektigede undertegnet denne avtale.

EM FÉ DO QUE, os plenipotenciários abaixo assinados apuseram as suas assinaturas no final do presente Acordo.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Till bestyrkande härav har undertecknade befullmäktigade ombud undertecknat detta avtal.

Hecho en Oporto, el dos de mayo de mil novecientos noventa y dos.

Udfærdiget i Porto, den anden maj nitten hundrede og tooghalvfems.

Geschehen zu Porto am zweiten Mai neunzehnhundertzweiundneunzig.

Έγινε στο Πόρτο, στις δύο Μαΐου χίλια εννιακόσια εννενήντα δύο.

Done at Oporto on the second day of May in the year one thousand nine hundred and ninety-two.

Fait à Porto, le deux mai mil neuf cent quatre-vingt-douze.

Gjört í Oporto annan dag maímánaðar árið nítján hundruð níutíu og tvö.

Fatto a Porto, addì due maggio millenovecentonovantadue.

Gedaan te Oporto, de tweede mei negentienhonderd twee-en-negentig.

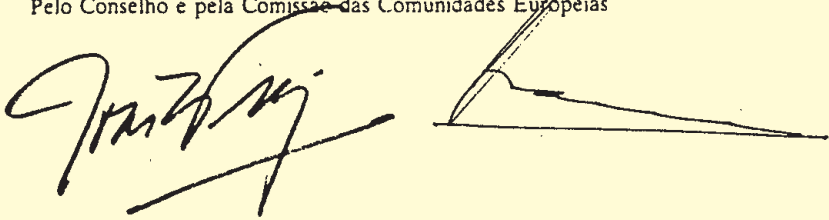
Gitt i Oportē på den annen dag i mai i året nittenhundre og nitti to.

Feito no Porto, em dois de Maio de mil novecentos e noventa e dois.

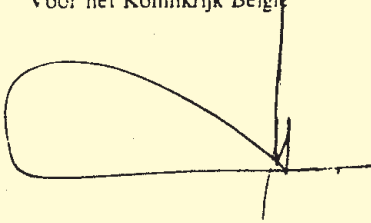
Tehty portossa toisena päivänä toukokuuta tuhat yhdeksänsataayhdeksänkymmentäkaksi.

Undertecknat i Oporto de 2 maj 1992.

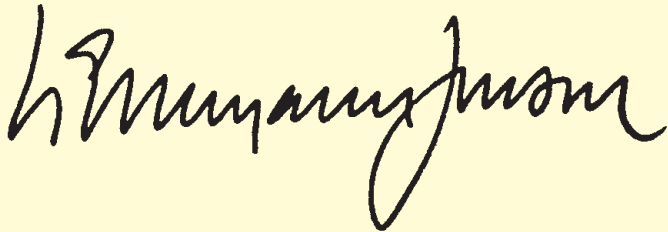
Por el Consejo y la Comisión de las Comunidades Europeas
For Rådet og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber
Für den Rat und die Kommission der Europäischen Gemeinschaften
Για το Συμβούλιο και την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
For the Council and the Commission of the European Communities
Pour le Conseil et la Commission des Communautés européennes
Per il Consiglio e la Commissione delle Comunità europee
Voor de Raad en de Commissie van de Europese Gemeenschappen
Pelo Conselho e pela Comissão das Comunidades Europeias

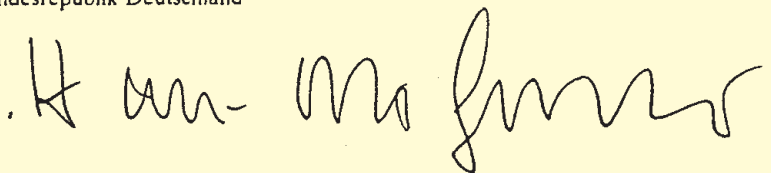
Pour le Royaume de Belgique
Voor het Koninkrijk België

På Kongeriget Danmarks vegne

Für die Bundesrepublik Deutschland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

K.K. Kouloufz,

Por el Reino de España

Morales

Pour la République française

Roland Dumas

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

Seán Ó Súilleabháin

Per la Repubblica italiana

S. De Michelis

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

[Signature]

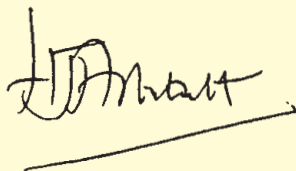
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

[Signature]

Pela República Portuguesa

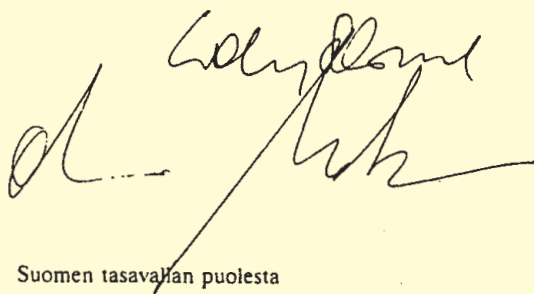
[Signature]

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. M. ...', with a horizontal line drawn underneath it.

Für die Republik Österreich

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Wolfgang ...', with a horizontal line drawn underneath it.

Suomen tasavallan puolesta

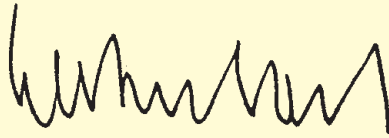
A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Aulis ...', with a horizontal line drawn underneath it.

Fyrir Lýðveldið Ísland

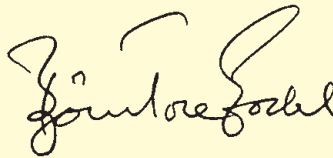

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Jón Baldvin ...', with a horizontal line drawn underneath it.

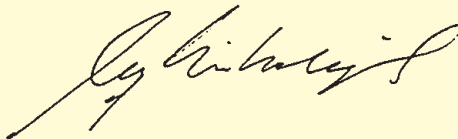
Für das Fürstentum Liechtenstein

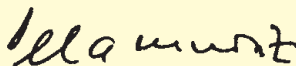
For Kongeriket Norge

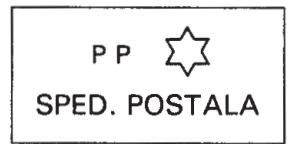
För Konungariket Sverige

Für die Schweizerische Eidgenossenschaft
Pour la Confédération suisse
Per la Confederazione svizzera
Per la Confederaziun svizra

Spediziuns enavos a la
controlla d'abitants da
la vischnanca

Recumandaziun a votantas e votants

Per ils motivs preschentads en questa brochura recumondan il cussegl federal ed il parlament a votantas e votants da vuschar ils 6 da december 1992 GEA per il conclus federal davart il Spazi economic europeic (SEE).